

Mirovni inštitut

Inštitut za sodobne družbene in politične študije

Letno vsebinsko poročilo Mirovnega inštituta 2003

Poročilo po centrih in posameznih projektih

Mirovni inštitut
Metelkova ulica 6
SI - 1000 Ljubljana

Tel.: 01 234 77 20

Fax: 01 234 77 22

Email: info@mirovni-institut.si

www.mirovni-institut.si

Izdano: Ljubljana, januar 2004

Kazalo:

CENTER ZA SODOBNE POLITIČNE ŠTUDIJE.....	5
Sodobno državljanstvo. Politike vključevanja in izključevanja (Slovenija in tranzicijske države srednje in vzhodne Evrope)	6
Država-nacija in ksenofobija.....	11
Vključevanje imigrantov v nove družbe na temelju etike skrbi. Ali je možen prehod od trdnjave Evrope k odprti Evropi?	13
Raziskava o mladoletnikih brez spremstva – poročilo za Slovenijo	17
Skupina za spremljanje nestrpnosti	19
Delavsko-punkerska univerza – DPU.....	22
Reševanje konfliktov v skupnosti.....	27
Forum Mirovnega inštituta.....	29
CENTER ZA CIVILNO DRUŽBO	31
Omreženje Metelkove	34
Zbirka Politike	37
Skupina za monitoring azilne in tujske zakonodaje.....	40
Policija in človekove pravice	44
Publikacije o pravicah Romov	47
CENTER ZA KULTURNO POLITIKO.....	49
Bralne kulture v novih razmerah založniške produkcije: empirične ugotovitve, analiza položaja in predlogi za razvoj založniške politike RS.....	51
Kulturna vzgoja.....	54
CENTER ZA SPOL IN POLITIKO	57
Policy Frames and Implementation Problems – the Case of Gender Mainstreaming ..	58
Sociološka konceptualna analiza družinske politike v Sloveniji z vidika družinskih sprememb – postdoktorski projekt.....	61
Družinski in socialni konteksti življenja istospolno usmerjenih v Sloveniji in predlogi usmeritve politike za istospolno usmerjene – projekt CRP.....	64

Migracije in trgovina z ljudmi	68
Seksualno državljanstvo	71
CENTER ZA SODELOVANJE VZHOD – VZHOD	73
Uporaba perspektive etike skrbi v socialni politiki. The Use of the Ethics of care perspective in Social Policy.	74
Prvi regionalni seminar o izobraževanju o človekovih pravicah za učitelje in aktiviste iz jugovzhodne Evrope.	76
Public Policy Round Table Discussion and Workshop (Public Policy and think tanks) Okrogla miza in delavnica o javnih politikah (javne politike in »think tanks«).....	79
Participation Opportunities: Perspectives for Inclusion of marginalized Groups	
Možnosti participacije: perspektive za vključevanje marginaliziranih skupin.....	82
Contemporary Citizenship. The Politics of Exclusion and Inclusion II (Is there a chance for a post-national citizenship?) Sodobno državljanstvo: politike izključevanja in vključevanja II (Perspektive postnacionalnega državljanstva?).....	85
CENTER ZA MEDIJSKO POLITIKO	87
Media Watch	88
Medijsko lastništvo	93
Manjšinski mediji v Sloveniji.....	96
Medijska politika	99
Samoregulacija v medijih.....	102
Javna radiotelevizija	105
Novinarski večeri	107
Mednarodno sodelovanje na področju medijev	111
KNJIŽNICA MIROVNEGA INŠTITUTA	115
POSEBNI PROGRAMI	118
Program raziskovalnih štipendij Mirovnega inštituta 2003	119

CENTER ZA SODOBNE POLITIČNE ŠTUDIJE

Sodobno državljanstvo. Politike vključevanja in izključevanja (Slovenija in tranzicijske države srednje in vzhodne Evrope)

Vodja projekta

Doc. dr. Vlasta Jalušič

vlasta.jalusic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Dr. Simona Zavratnik Zimic, dr. Milica G. Antić, mag. Mojca Pajnik, mag. Roman Kuhar,
Mojca Sušnik

Namen in cilji

Namen projekta je 1) umestiti sodobni pojem in koncept državljanstva v kontekst tranzicijskih družb vzhodne in srednje Evrope, 2) ugotoviti njegov pomen za politično enakost, participacijo in družbeno kohezijo, 3) proučiti nekatere primere konkretnih konceptov in praks državljanstva v državah demokratičnega prehoda, posebno pa v Sloveniji in jih primerjati med seboj, 4) pripraviti izhodišča za spremembe in spremljanje politik izključevanja na nekaterih izbranih področjih. Projekt teče od 1. julija 2001 do 30. junija 2004.

Vsebina

V 18.–30. mesecu projekta smo od zgornjih ciljev sledili predvsem prvemu in tretjemu. Analizirali smo politike in mehanizme izključevanja ter vključevanja, izvedli in publicirali študije primerov posameznih javnih politik in diskurzov: študijo o politikah izključevanja v nastajanju slovenske državnosti, študijo o izključenih v postopkih podeljevanja slovenskih državljanstev, študijo o diskurzu o homoseksualnosti v slovenskih medijih, študijo o parlamentarnih razpravah o kvotah za ženske v politiki. Proučevali smo javne razprave, zakonodajo in izvedli intervjuje, proučili tudi izbrane javne debate, strateške dokumente, normativne okvire, tako nacionalne kot EU – zakone in politične prakse, ki so pomembneje vplivali na status pripadnikov različnih navedenih skupin v primeru Slovenije: analizirali politike vključevanja na področju zaposlovanja, socialne varnosti, kulture, antidiskriminacijske zakonodaje in drugih ukrepov, ki sta jih sprejeli slovenska izvršna in zakonodajna oblast, da bi vključili izključene družbene skupine v širšo družbo. Primerjali smo situacijo na področju tovrstnih politik med Slovenijo ter izbranimi

tranzicijskim in drugimi državami (Slovenija, Češka, Slovaška, Jugoslavija, Hrvaška, Estonija, Romunija, Izrael, Nizozemska). V ta namen je bila organizirana druga mednarodna konferenca o državljanstvu: Contemporary Citizenship: The Politics of Exclusion II. Na konferenci smo pobliže obravnavali postnacionalno državljanstvo, državljanstvo EU ter ostale v projektu zajete teme.

Metode

V četrtem in petem koraku smo uporabljali sekundarno analizo in primerjalno metodo, analizo strateških dokumentov in analizo diskurzivnih okvirov politik. Pozamezne študije primerov smo pridobili od ekspertov iz izbranih tranzicijskih in drugih navedenih držav. V projekt so bili vključeni tudi štipendisti MI.

Dogodki in aktivnosti

Razprave o problematiki izbranih v tednu izbranih februarja 2003.

Srečanje z evropskim komisarjem za človekove pravice maja 2003.

Mendarodni znanstveni sestanek; »Contemporary citizenship: the politics of inclusion and exclusion II. Is there a chance for post-national citizenship?«, 4–6 december 2003.

Rezultati

Del opravljenega raziskovalnega dela je bil objavljen v našem Poročilu skupine za spremljanje nestrpnosti, v reviji *Medijska preža*, precejšen del pa v tujih publikacijah, revijah, knjigah, na spletni strani, pa tudi v popularnem tisku. Dva mlada raziskovalca raziskovalne skupine (Mojca Pajnik, Roman Kuhar) sta leta 2003 v okviru projekta začela oz. nadaljevala doktorski študij.

Bibliografski rezultati:

JALUŠIČ, Vlasta. Blickwinkel und Irritationen : zur aktuellen Bedeutung von Bürgerrechte in den ostmitteleuropäischen Staaten. *Fem. Stud.*, Mai 2003, jg. 21, nr. 1, str. 82–89.

Die 1989 und danach : was ist der Sinn der Politik?. V: *Totalitäre Herrschaft und republikanische Demokratie : fünfzig Jahre The Origins of Totalitarianism von Hannah Arendt*, (Hannah-Arendt-Studien : Schriftenreihe des Hannah Arendt-Zentrums der Carl von Ossietzky-Universität Oldenburg, Bd. 1). Frankfurt am Main: Lang, 2003, str. 189–198.

DEDIĆ, Jasminka, JALUŠIČ, Vlasta, ZORN, Jelka. *The erased : organized innocence and the politics of exclusion*, (Edition Politike). Ljubljana: Peace Institute, Institute for Contemporary Social and Political Studies, 2003. 151 str.

JALUŠIČ, Vlasta (ur.), SUŠNIK, Mojca (ur.). *Contemporary citizenship : the politics of exclusion and inclusion II : (is there a chance for a post-national citizenship?)* : collection of abstracts. Ljubljana: Peace Institute, Institute for Contemporary Social and Political Studies, 2003. 54 str.

ANTIĆ, Milica G., JALUŠIČ, Vlasta. Slowenien : die Marginalisierung der Bedeutung politischer Partizipation von Frauen in Slowenien. V: HOECKER, Beate (ur.), FUCHS, Gesine (ur.). *Handbuch politische Partizipation von Frauen in Europa II*. Opladen: Leske + Budrich, 2003, v tisku.

ANTIĆ, Milica G. Factors Influencing Women's Presence in Slovene Parliament. V: MATLAND, Richard E. (ur.), MONTGOMERY, Kathleen A. (ur.). *Women's access to political power in post-communist Europe*, (Gender and politics). Oxford: Oxford University Press, 2003, str. 267–284.

KUHAR, Roman. Fuj, prašiči buterantski: homofobični diskurz o 'nedefiniranih človeških izrodkih'. *Poroč. Skupin. spremlj. nestrp.*, 2003, št. 2, str. 76–107.

PAJNIK, Mojca. Poročanje medijev o marginaliziranih skupinah. *Soc. delo*, 2003, letn. 42, št. 2, str. 87–94.

PAJNIK, Mojca. Spektakularno o džamiji. *Medij. preža (Tisk. izd.)*. [Tiskana izd.], mar. 2003, št. 16, str. 17–18.

PAJNIK, Mojca. Ženske med spolnostjo in pornografijo. *Medij. preža (Tisk. izd.)*. [Tiskana izd.], mar. 2003, št. 16, str. 22.

PAJNIK, Mojca. Natakari, Ukrajinko prosim!: medijska reprezentacija prostitucije. *Poroč. Skupin. spremlj. nestrp.*, 2003, št. 2, str. 144–159.

PAJNIK, Mojca. Tujek, ki ga ni: (k razpravi o džamiji v Sloveniji). *Sobota (Koper)*, 1. feb. 2003, leto 7, št. 5, str. 18.

PAJNIK, Mojca. O dekriminalizaciji prostitucije. *Sobota (Koper)*, 7. jun. 2003, leto 7, št. 22, str. 13.

PAJNIK, Mojca. Balkansko versus evropsko. *Večer (Marib.)*. [Tiskana izd.], 31. maj 2003, leto 59, št. 124, str. 41.

PAJNIK, Mojca. Addressing human rights violations and contemporary exclusions. V: BREGANT, Aleksander (ur.). *Human rights education : (report from the 1st Regional Training Session for Southeastern Europe*, (Tematski dosjeji, Letnik 1 = Year 1, Št. 2 = Nr. 2). [Maribor]: EIP Slovenija - Šola za mir, 2003, str. 23–25.

ZAVRATNIK ZIMIC, Simona. Constructing "New" boundary : Slovenia and Croatia. *Revija za sociologiju*, 2003, letn. 34, št. , v tisku.

ZAVRATNIK ZIMIC, Simona. Etika skrbi v migracijah : trg dela vs. "trg" človekovih pravic. *Teor. praksa*, 2003, št. 40, v tisku.

Učinki

Projekt je imel – v povezavi s štipendijskim programom in ostalimi programi Mirovnega inštituta na področju civilne družbe, migracij, spremljanja nestrpnosti in diskurzov izključevanja – precejšnje konkretne učinke na javno agendo in tudi na posamezne politike. Predvsem na področju problematike izključevanja iz državljanstva smo se tudi v tem letu pridružili zagovorništvu skupine izbrisanih ter oblikovali konkretna priporočila na več področjih javnih politik.

Partnerji

Program Vzhod – Vzhod (organizacija konference in zbornika povzetkov)

Financerji

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport RS, Open Society Institute (konferenca, štipendije)

Časovni potek projekta

Študijsko delo, analize, štipendije	vse leto
Priprava konference	junij–november
Priprava zbornika povzetkov	september–november
Izvedba konference	december
Priprava publikacije	december in dalje

Kratka evalvacija

Projekt je v zadnji fazi in poteka po načrtu. V projektu smo uspešno združili analizo konceptualnih problemov in konkretne primere študij o državljanstvu ter analizo javnih

politik. Obenem smo uspeli ustvariti intenzivno mednarodno komunikacijo med raziskovalci na temo sodobnega državljanstva v vzhodni Evropi, ki je lahko osnova za raziskovalno mrežo. Načrtujemo publikacijo pri tuji založbi.

Država-nacija in ksenofobija

Vodja projekta

Doc. dr. Tonči A. Kuzmanić
tonci.kuzmanic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Doc. dr. Vlasta Jalušič
Dr. Simona Zimic Zavratnik
Dr. Gorazd Korošec
Mag. Mojca Pajnik

Namen in cilji

V raziskavi smo se osredotočili na povezavo fenomena države-nacije (najožje: države, zreducirane na nacijo) s teoretskimi in fenomenološkimi aspekti oblikovanja in učinkovanja postsocialistične ksenofobije. Pri tem smo se oprli na širše pojmovanje in ne le na psihološki aspekt ksenofobije. Naš glavni namen je pokazati in dokazati, da »postsocialistične težave s ksenofobijo« nimajo zgolj povezave s tistim, kar se ponavadi imenuje »socialno« in/ali družbeno. So tesno povezane tudi s preozkimi, tradicionalnimi ali preprosto napačnimi opredelitvami »politike« in »države« in so strukturirane in tudi funkcionirajo institucionalno.

Metode dela

---

1. Teoretični del: topična analiza posameznih avtorjev, kontekstualna ter tekstualna analiza.
2. Emprični del: deskriptivna metoda, tekstualna analiza, intervjuji, analiza primerov.

Dogodki

Vodja projekta in sodelavci/ke smo nastopali na dveh mednarodnih konferencah o državljanstvu, ki sta bili v Ljubljani. T. Kuzmanić in V. Jalušič sta bila nosilca referatov. Kuzmanić: Aristotles' citizenship? (prva konferenca, začetek leta 2003) in Against Daydreaming: Toyota citizenship? (druga konferenca, december 2003).

Jalušič: The Predicaments of Citizenship and Transnational Prospects: What Kind of Citizenship Transformation is Needed and What is its Precondition? (druga konferenca, december 2003).

Člani/ce raziskovalne skupine so leta 2003 sodelovali v več televizijskih oddajah in pogovorih o ksenofobiji in nestrpnosti ter dali več intervjujev različnim domačim in tujim časopisom. Januarja 2003 smo v Cankarjevem domu organizirali Forum z naslovom »Ali še obstaja zunanja politika?«.

Rezultati

V raziskovalnem letu 2003 smo raziskovali na dveh ravneh. Teoretično in empirično. V teoretičnem delu smo objavili več člankov:

- Kuzmanić T. (2003). Tuđmanizem in janšizem (zakaj narodništvo ni nacionalizem?). V: *DPU Nova desnica*, 3. letnik, Mirovni Inštitut.
- Kuzmanić T. (v tisku). Kaj je ksenofobija – kdaj in kako lahko uporabljamo koncept? *Poročilo skupine za spremljanje nestrpnosti, št.3.*
- Jalušič V. (v tisku): *Postwar Identity Discourse: the Politics of Blaming* (Nemčija).
- Korošec, G. (priprava za objavo v *Problemih*): Hobbes, narod in država.

Hkrati sta nastala še dva teksta, ki ju nosilec raziskave s sodelavci/kami pripravlja za objavo:

- Koncepta naroda in nacije v pisanju *Nove revije* (80. in 90. leta).
- Problem naroda v Heglovi postavitvi Svetovnega duha.

(teksta bosta predvidoma objavljena leta 2004, prvi v *Časopisu za kritiko znanosti*, drugi pa v *Teoriji in praksi*).

V empiričnem delu smo izdelali polstrukturirano osnovo za pogovore (Narod-Nacija-Ksenofobija). Januarja in februarja 2004 bomo na terenu izvedli 50 globinskih intervjujev na naključno izbrani populaciji, podatke pa obdelali in objavili predvidoma še isto leto. Sodelavka dr. Simona Zavratnik Zimic trenutno pripravlja usposabljanje raziskovalcev/k, ki bodo izvedli globinske intervjuje.

Partnerji

/

Financer

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije.

Vključevanje imigrantov v nove družbe na temelju etike skrbi. Ali je možen prehod od trdnjave Evrope k odprti Evropi?

Vodja projekta

Dr. Simona Zavratnik Zimic
simona.zavratnik@mirovni-institut.si

Sodelavci

---

mag. Mojca Pajnik, raziskovalka
dr. Silva Mežnarić, konzultantka

Namen in cilji

Namen projekta je analizirati različne pristope sodobnih integracijskih politik v evropskem prostoru. Osredotočamo se na dva vsebinska sklopa: 1. predstavitev različnih modelov integracije v izbranih evropskih državah (Nemčija, Francija, Švedska) ter analizo učinkov in trendov razvoja integracijskih politik v teh okoljih, 2. analiza primera oblikovanja slovenske integracijske politike z vidika specifičnosti migracij v lokalnem prostoru. Pričakovani rezultati raziskovalnega projekta so naslednji: 1. razviti model upoštevanja etike skrbi pri definiranju različnih javnih politik s poudarkom na specifičnem primeru integracije priseljencev v novo družbo, 2. predstaviti stališča oz. priporočila nekaterih najbolj vidnih mednarodnih organizacij v zvezi z integracijo priseljencev, 3. podati določena priporočila glede ukrepov, ki naj bi jih vsebovala slovenska integracijska politika ter s tem pripraviti izhodišča za integracijsko politiko in jih posredovati javnosti.

Vsebina

V raziskavi smo se osredotočili na dva vidika vključevanja imigrantov v »nove družbe« – slednje je ustrežnejši sociološki termin kot »gostujoča družba«, ki implicira gostovanje, začasnost in vrnitev v izvorno družbo, pojem »nova družba« pa implicira integracijo imigrantov in njihovo vidnost ter prepoznavnost v javnem življenju.

Prvi vidik se veže na analizo koncepta etike skrbi in umestitev politik skrbi v korpus integracijskih politik. Etika skrbi ponuja konceptualni okvir in predstavlja »etični imperativ« takih integracijskih politik, ki v ospredje postavljajo vprašanje norm in vrednot, družbene solidarnosti, doseganja kohezije in aktivnega političnega delovanja. Integracijske

politike zadevajo tako imigrante kot katerega koli drugega člana družbe; eden njenih bistvenih ciljev pa bi moral biti dekonstrukcija tujosti in preseganje arbitrarnosti populističnih prezentacij tujca kot osrednje figure sodobnosti. Taka pozicija nas vodi k premiku od integracijskih politik »za imigrante« k politikam skrbi, v katerih je naslovnik celotna družba in v katerih ima pomembno vlogo koncept aktivnega državljanstva.

Drugi vidik je posvečen analizi izbranih nacionalnih politik na področju vključevanja imigrantov v nove družbe (Francije, Nemčije in Švedske). Raziskava različnih modelov integracije je pokazala najprej na različne učinke posameznih modelov in na dejstvo, da nobeden od analiziranih modelov ni uspešen na vseh področjih. Pokazalo se je, da so povsod razlike med formalno zastavljenimi programi in dejanskim izvajanjem teh programov v praksi oz. razlike med zastavljenimi cilji in dejanskimi učinki integracijskih programov.

Metode

Metodološki okvir tvorijo:

- analiza in interpretacija pravnih dokumentov (zakonov, strateških dokumentov in priporočil, ustav, resolucij ipd.), s pomočjo katerih je mogoče analizirati pravne podlage migracijskih politik na ravni Evropske unije, posameznih izbranih držav članic EU in tudi slovenskega primera;
- primerjalna metoda, s katero so predstavljene podobnosti in razlike migracijskih politik. Njen namen je čim bolj uspešno identificirati pozitivne vidike zlasti integracijskih politik v posameznih evropskih okoljih;
- - analiza modela etike skrbi oz. sploh možnosti, da politike skrbi postanejo sestavni del migracijskih politik.

Dogodki

V okviru CRP je bil organiziran delovni sestanek z naslovom »Vključevanje imigrantov v 'novo' družbo. Perspektive integracijskih politik v Sloveniji«, ki je bil pripravljen za strokovnjake iz nevladnih, medvladnih in vladnih organizacij ter raziskovalce, ki se ukvarjajo z različnimi področji integracije imigrantov. Srečanje je potekalo v KUD-u France Prešeren, 3. septembra 2003, v Ljubljani. Udeležilo se ga je 24 strokovnjakov iz nevladnih, medvladnih in vladnih organizacij iz Slovenije.

Rezultati

- Zaključno poročilo o rezultatih opravljenega raziskovalnega dela na projektu ciljno-raziskovalnega programa;
- objava v družboslovni reviji: Etika skrbi v migracijah. Trg dela vs. »trg« človekovih pravic, *Teorija in praksa*, št. 40, 2003 (v tisku);
- prispevek na konferenci Human Rights Education, 1st Regional Training Session for Southeastern Europe, Maribor (EIP – Šola za mir in Mirovni inštitut, East-East program);
- objavljen povzetek referata: Difference and Human Rights: boundaries between »us« and »them«, V: *Human Right Education*, Tematski dosjeji št. 2, EPI – Šola za mir, Maribor, 2003, str. 8–10.

Učinki

Rezultati projekta so bili posredovani različnim zainteresiranim javnostim – naročniku ter partnerskim NVO, s katerimi sodelujemo na področju migracij in človekovih pravic. V sistematični obliki je prišlo do izmenjave informacij, mnenj in stališč na posebnem delovnem sestanku, poleg tega smo kontinuirano posredovali naša mnenja v okviru vzpostavljene mreže NVO.

Financerji

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije

Časovni potek

Projekt je potekal od oktobra 2002 do oktobra 2003.

Kratka evalvacija

Projekt je prispeval k začetnim analizam znotraj ene od prioritarnih tematik v migracijskih študijah. Pridobili smo primerjalno analizo – modele integracijskih politik v izbranih evropskih okoljih, prav tako pa smo nakazali možnosti integracijskih politik v slovenskem prostoru. Opozorili smo na etično dimenzijo, to je zlasti pomen politik skrbi, v katerih so naslovniki veliko širši od parcialno definiranih ciljnih skupin, prav tako pa smo opozorili na ranljive skupine v migracijskih gibanjih. Odzivi so bili zlasti pozitivni s strani NVO, ki

deluje v lokalnem slovenskem okolju. Dejstvo pa ostaja, da smo nekatere probleme šele nakazali in da zahtevajo nadaljnjo analizo.

Raziskava o mladoletnikih brez spremstva – poročilo za Slovenijo

Vodja projekta

Dr. Simona Zavratnik Zimic
simona.zavratnik@mirovni-institut.si

Sodelavka

Tatjana Pezdir, koodinatorka

Nameni in cilj

Nameni raziskave je analiza obstoječih podatkov, statistik, zakonodaje, poročil in projektov, ki obravnavajo mladoletnike brez spremstva v slovenskem prostoru. Otroci brez spremstva potujejo brez staršev ali skrbnikov, zato so ena najbolj ranljivih skupin v migracijskih gibanjih. Po podatkih novejših raziskav število mladoletnikov brez spremstva narašča, zato je potrebno definirati ustrezne odzive politik, ki bodo pripomogle k večji stopnji varnosti in zaščite.

Vsebina

V poročilu smo analizirali področja migracijskih trendov, politik, zakonodaje, programov in aktivnosti ter delovanje različnih institucij na tem področju. Nadalje smo identificirali aktualna vprašanja, ki se nanašajo na fenomen mladoletnikov brez spremstva. Prepoznavanje teh vprašanj je nujno potrebno za razvoj ustreznih politik na tem področju. Na koncu poročila smo podali različne predloge in napotke, ki lahko pripomorejo k nadaljnjem spremljanju situacije mladoletnikov brez spremstva.

Metode

V poročilu smo uporabili kvantitativne in kvalitativne metode raziskovanja. V prvem delu smo zbrali osnovne statistične informacije ter analizirali pravne instrumente. Nadalje smo izvedli strukturirane intervjuje s predstavniki vladnih, medvladnih in nevladnih organizacij, ki delujejo na področju migracij, azila in zaščite otrok; s tem smo pridobili nove informacije.

Dogodki

V Budimpešti je bila 22. in 23. maja 2003 organizirana mednarodna delavnica, ki je hotela pregledati stanje, analizirati nacionalna okolja, identificirati modele podobnosti in razlike glede položaja mladoletnikov brez spremstva v sedmih sodelujočih državah – Sloveniji, Hrvaški, Romuniji, Bolgariji, Češki in Slovaški.

Rezultati

Končno poročilo *Raziskava Mladoletniki brez spremstva v Srednji Evropi* (v tisku, IOM Ženeva).

Partnerji

Nosilec projekta: Mednarodna organizacija za migracije, IOM Ženeva

Projektni partner: MENEDEK Budimpešta

Partner v Sloveniji: Mirovni inštitut

Financer

MENEDEK Budimpešta

Časovni potek projekta

Raziskava je potekala od marca do konca maja 2003. Usklajevanje nacionalnih poročil je potekalo v avgustu in septembru 2003.

Kratka evalvacija

Poročila posameznih držav so nastajala s skupno metodologijo, kar je pomenilo vnaprej formulirano strukturo raziskovanja, vključno s strukturo zaključnega poročila. Slednje je bilo pomembno iz komparativnih razlogov. Zaradi izredno kratkega časovnega obdobja, v katerem je bila raziskava opravljena, je le-ta deskriptivna, manjka pa poglobljen analitičen pristop. Ocenjujemo, da je zaključno poročilo predvsem osnova za kontinuirano raziskovanje in spremljanje fenomena mladoletnikov brez spremstva v slovenskem okolju. Projekt je pomemben z vidika spremljanja tega pojava v širši regiji, kar je ena pomembnih obeležij analiz migracijskih gibanj.

Skupina za spremljanje nestrpnosti

Vodja projekta

Doc. dr. Tonči Kuzmanić
tonci.kuzmanic@mirovni-institut.si

Koordinatorja projekta

---

mag. Roman Kuhar in Tomaž Trplan
roman.kuhar@mirovni-institut.si, tomaz.trplan@mirovni-institut.si

Sodelavci projekta

Avtorji, ki so objavljali tekste v prvih dveh številkah (po abecednem vrstnem redu): Miha Ceglar, Srečo Dragoš, Majda Hrzenjak, Vlasta Jalušič, Gorazd Kovačič, Blaž Kovačič, Roman Kuhar, Tonči A. Kuzmanić, Aldo Milohnič, Maja Olup, Mojca Pajnik, Brankica Petković, Dean Zagorac, Simona Zavratnik Zimic.

Namen in cilji

Namen Skupine za spremljanje nestrpnosti je sistematično spremljanje in analiziranje nestrpnosti v različnih oblikah. Poleg osnovnega raziskovalnega dela se skupina tudi javno angažira z bojem proti nestrpnosti: opozarja na prisotnost diskurza nestrpnosti v javnosti, preučuje pravne standarde za boj proti nestrpnosti in predlaga spremembe, organizira raziskovalne delavnice in javne prireditve, ki naj vzpodbujajo razpravo o problemu nestrpnosti.

Vsebina

Na začetku leta 2003 je izšla druga številka *Poročila skupine za spremljanje nestrpnosti*, kar je plod dela v prejšnjem letu. Spomladi se je začelo delati na tretji številki poročila, ki bo izšla v začetku leta 2004.

Jeseni smo opravili tudi temeljito revizijo poročila o rasističnem ekstremizmu, ki smo ga pripravljali v okviru mednarodnega projekta. V koordinaciji Latvijskega centra za človekove pravice in etnične študije so bila poročila pripravljena v devetih državah vzhodne in srednje Evrope, pristopnicah ali kandidatkah za vstop v EU.

Na razpisu Evropskega centra za monitoring rasizma (EUMC) za nacionalno fokusno točko žal nismo uspeli.

Metoda

Metoda dela se je leta 2003 spremenila – skupina več ne skrbi za zbiranje in arhiviranje medijskih prispevkov, ker se je ta rešitev izkazala za finančno zahtevno in nezanesljivo. Delo tako po novem poteka tako, da se koordinatorja skupine posvetujeta z drugimi, na podlagi teh uredniških priporočil pa se k sodelovanju vabi avtorje. Še naprej so k sodelovanju vabljeni tudi člani skupine in drugi s svojimi nenaročenimi prispevki.

Dogodki

Konec januarja 2003 – ob izidu druge številke *Poročila skupine za spremljanje nestrpnosti* – smo v knjižnici Mirovnega inštituta pripravili tiskovno konferenco, namenjeno predstavitvi revije.

Rezultati

- Konec januarja 2003 je izšlo drugo *Poročilo skupine za spremljanje nestrpnosti*, ki na dobrih 200 straneh predstavlja avtorske tekste Tončija A. Kuzmaniča (Ksenofobija v nekdanji SFR Jugoslaviji in postsocialistični Sloveniji), Sreča Dragoša (Islam in suicidalno podalpsko pleme), Brankice Petković (Romi v Sloveniji – tujci za vedno?), Romana Kuharja (»Fuj, prašiči nemarni buzerantski!«), Gorazda Kovačiča (Zagovorniki Nata ter ekstremna govorica skupnosti, izključevanja in protiliberalizma), Simone Zavratnik Zimic (Žongliranje z »vojno«), Mojce Pajnik (»Natakar, Ukrajinko prosim!«) in Maje Olup (Vzlet in padec Sokola). Poleg tega so v poročilu še slovanske razlage pojmov etničnost, humor in etničnost, jezik, rasa in etničnost ter ponatis članka Jože Koporca Nacionalizem v slovenskem prostoru iz strankarskega časopisa SNS *Panter*.
- Priprava poročila o rasističnem ekstremizmu po državah za mednarodni projekt v koordinaciji Latvian Center for Human Rights and Ethnic Studies. Teksti iz držav pristopnic in kandidatki za vstop v EU bodo izšli v zborniku.

Učinki

Poročilo Skupine za spremljanje nestrpnosti se je uveljavilo kot referenčna točka pri študiju nestrpnosti, povpraševanje po njem beležimo skozi vso leto, poizvedbe so tudi že po naslednji številki.

Partnerji

Za projekt Poročila o ekstremizmu po državah: LCHRES (Latvian Center for Human Rights and Ethnic Studies) in Open Society Institute, Budapest.

Časovni potek projekta

Izid poročila: januar 2003

Delo na 3. številki poročila: maj–december 2003

Poročilo o rasističnem ekstremizmu: julij–november 2003

Kratka evalvacija

Pri pripravi tretje številke poročila prihaja do precejšnje zamude. Da bi se temu v prihodnosti izognili, bi bilo treba oblikovati uredniški odbor in natančneje profilirati poročilo (na primer prekrivanje z revijo *Medijska preža*).

Neuspešno vlogo na razpisu Evropskega centra za monitoring rasizma je moč pripisati manjši napaki, kar bomo poskušali odpraviti s ponovno kandidaturo na razpis, ki je napovedan za februar 2004.

Delavsko-punkerska univerza – DPU

Vodja projekta

Doc. dr. Tonči Kuzmanić
tonci.kuzmanic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Ciril Oberstar, koordinator projekta
oberstar@mail.ljudmila.org

Člani programskega odbora DPU: Sabina Autor, Miha Ceglar, Goran Forbici, Gregor Ilaš, Maks Kaš, Gorazd Kovačič.

Namen in cilji

Delavsko-punkerska univerza (DPU) je izobraževalni projekt, ki širši javnosti, predvsem pa mladim, dodiplomskim in podiplomskim študentom ponuja dodatno in aktivno izobraževanje s področja sodobnih družbenih in političnih ved. Hkrati so dejavnosti DPU namenjene tudi neakademskim udeležencem. DPU temelji na promociji javnega mišljenja, javne razprave in na poudarjanju vloge javnosti v političnem in družbenem razvoju; spodbuja tudi intelektualni pristop k obravnavi družbenih in političnih tematik.

Vsebina

Tema 6. letnika DPU (od januarja do maja 2003) je Maj '68 – reVIZIJA. Razdeljena je v tri večje sklope: emancipatorna gibanja, ki jih je sprožil maj '68, izroditev teh gibanj v nasilje in njihova sprememba v tisto, kar se danes, ne brez zadržkov, imenuje civilna družba.

Tema 7. letnika DPU (od oktobra do decembra 2003) je Ljubezen in politika: vloga strasti, afektov in želj v političnem polju. S temo hočemo problematizirati vlogo emocionalizacije v političnem polju in razmišljati o mejnih področjih raziskovanja političnega.

Metode

S poudarkom na aktivni sodelovanju občinstva v diskusiji po predavanju je zagotovljena in omogočena poljudna predstavitev naslovne teme letnika. Hkrati je vzpodbujen dialog med predavatelji in javnostjo. Interdisciplinarno zastavljen cikel predavanj, v katerem

predavatelji predstavijo različne vidike (filozofski, politološki, pravni, zgodovinski vidik), omogoča, da se občinstvo seznaní s celotnim dometom teme. Prav tako pa študentom različnih fakultet omogoča spremljati znanja in vednosti iz področij, ki jih sicer na svoji matični fakulteti nimajo možnosti spremljati.

Bralni krožki, ki temeljijo na poglobljenem branju in študiju izbranega teksta pod mentorstvom uveljavljenega strokovnjaka, se osredotočajo na teoretsko opredelitev aktualnega družbeno-političnega dogajanja.

Dogodki in aktivnosti

V okviru 6. letnika so bila leta 2003 izvedena vsa načrtovana predavanja. Bralno-diskusijski krožek se je od oktobra do konca decembra sestel osemkrat.

Program 7. letnika Delavko-punkerske univerze z naslovom Ljubezen in politika obsega:

- ciklus 22 predavanj slovenskih in tujih teoretikov s področja družboslovja in humanistike o ljubezni in politiki. Leta 2003 je DPU organizirala pet predavanj in celodnevni simpozij z osmimi nastopajočimi profesorji. Do aprila 2004 bo na programu še 17. predavanj.
- Od oktobra 2003 se sestajata dva bralna krožka. Prvi pod mentorstvom dr. Igorja Pribca, kjer se bere delo italijanskega teoretika Paola Virna *Slovnica mnoštva*. Mentor drugega bralnega krožka, ki se ukvarja z zgodovino socialne in politične misli, pa je dr. Božidar Debenjak.
- Simpoziji ob stoti obletnici rojstva T. W. Adorna z udeležbo osmih predavateljev.
- Medijska promocija dogodkov DPU na frekvencah *Radia Študent*, v *Mladini*, v časnikih *Delo* in *Večer*.

Rezultati

V okviru DPU sta leta 2003 izšla zbornika 2. in 3. letnika predavanj.

Mesečno izhajajo »flajerji« z zgoščeno predstavitevijo vsebine predavanj in kratkim življenjepisom predavatelja.

V novembru 2003 je DPU lansirala prenovljene in osvežene spletne strani, ki ažurno predstavljajo in napovedujejo dogodke v okviru DPU.

Za leto 2004 je predvidena tudi izdaja zbornika tekstov iz simpozija o Adornu, ki je bil 4. decembra.

Učinki

Prepoznavnost Delavsko-punkerske univerze v javnosti se je povečala, kar je vidno po vedno večjem številu udeležencev tako na predavanjih kot na bralnih krožkih. Tema 7. letnika je vzpodbudila tudi nezanemarljiv medijski odziv, ki smo ga spremljali z zbiranjem člankov in televizijskih prispevkov.

Način izvedbe je prilagojen temu, da predavanja dosežejo čim večje in čim bolj raznovrstno občinstvo. Temu primerno je izbran kraj predavanj: Klub Gromka na Metelkovi, ki je dostopen tudi neuniverzitetni in neznanstveni publiki ter političnim aktivistom. Prostor ponuja vse možnosti kvalitetne izvedbe predavanja; od ozvočenja do uporabe pripomočkov za vizualno predstavitev materialov (videotop, grafoskop, diaprojektor ...).

Za promocijo predavanj je na strežniku Ljubljanskega medijskega laboratorija (Ljudmila) vzpostavljen seznam elektronskih naslovov dpu@mail.ljudmila.org, ki ima približno tristo članov.

Poleg tega je z *Radiom Študent* sklenjena pogodba o brezplačnem oznanjanju dogodkov na njihovi radijski frekvenci.

Striporisca Ciril Horjak in Izar Lunaček iz kroga okoli revije *Stripburger* sta izdelala plakat na temo Ljubezen in politika.

Partnerji

/

Financerji

HESP – OSI (Higher Education Support Program – Open Society institute)

MŠZŠ – Ministrstvo za šolstvo znanost in šport Republike Slovenije (Program za sofinanciranje promocije znanosti v letu 2003)

Urad za Mladino MOL (Sofinanciranje programov s področja mladinskih aktivnosti v letu 2003)

USA Embassy (Democracy Commission Grants)

Časovni potek projekta po mesecih

---

6. letnik Delavko-punkerske univerze: Maj '68 Revizija.

16. 1. 03 – Zdenko Vrdlovec: Film skozi maj '68

23. 1. 03 – Lev Kreft: Blagovni fetišizem in mesto žensk

30. 1. 03 – Miha Zadnikar: S saksofonsko strojnico nad sistem, nad samozadostnost

6. 2. 03 – Igor Prassel: Maček Fritz: iz stripa v animirani film
13. 2. 03 – Samuel Abraham: 1968 Czechoslovakia – the end of an illusion
27. 2. 03 – Ičo Vidmar: »I'm Black and I'm Proud«: Amiri Baraka, James Brown in Ornette Coleman – črnska ekspresivna kultura sredi bojev za državljanske pravice v ZDA v šestdesetih letih
13. 3. 03 – Rado Riha: Želja revolucije
20. 3. 03 – Brian Holmes: Breaking out an imposed subjectivity
27. 3. 03 – Judy Greenway: Make love not war? free love and sexual liberation, and changing the world
3. 4. 03 – Alen Ožbolt: Osebni in javni prostori (od a4 formata v fizični prostor in časovni faktor) ali je možna kulturna gesta leta 1968 danes?

Simpozij: Nasilje/nenasilje – 16. januar 2003

dr. Vlasta Jalušič, Gorazd Kocjančič, dr. Tonči Kuzmanić, dr. Mirjana Nastran Ule, dr. Igor Pribac, dr. Jana Rošker, dr. Darko Štrajn, dr. Alenka Zupančič

7. letnik Delavko-punkerske univerze: Ljubezen in politika.

10. 5. do 1. 10. 2003 Postavitev problema in teme; raziskava stanja stvari na tem področju; priprava teme in sestava programa predavanj; kontaktiranje predavateljev; urejanje pogodb o sodelovanju; poročila o sofinanciranju.

Organizacija petih predavanj in simpozija:

6. 11. 03 – Žarko Puhovski: Ljubezen kot radikalno zlo. Pogubnost politične emocionalizacije v XX. Stoletju.
13. 11. 03 – Janez Krek: Ljubezen in Gandhijeva politika nenasilja
27. 11. 03 – Peter Mlakar: Od politike do načela dobrega in naprej
4. 12. 03 Simpozij: Hommage à Theodor W. Adorno
- dr. Božidar Debenjak, dr. Lev Kreft, dr. Žarko Puhovski, dr. Darko Štrajn, dr. Cvetka Toth, dr. Jože Vogrinc, dr. Dušan Rutar in Miha Zadnikar.
11. 12. 03– Janez Vrečko: Črtomirova in Bogomilina večna ljubezen
18. 12. 03 – Dušan Maljković: Jebeš konzervativno?

Kratka evalvacija

DPU je kompleksno zastavljen projekt, ki zajema več ravni (javno, teoretsko, organizacijsko, tehnično), zato je težko podati enovito in enostavno oceno o učinkih

njegovega delovanja. Z gotovostjo pa lahko rečemo, da nam je temo 7. letnika (Ljubezen in politika) precej dobro uspelo lansirati v javno debato. O tem govorijo članki, komentarji in kolumne, ki so omenjali letošnjo DPU:

- Miha Zadnikar, Ljubezen do politike, *Mladina*, št. 45, 10. november 2003
(http://www.mladina.si/tehdnik/200345/clanek/kul-transnacional--miha_zadnikar)
- Rastko Močnik, Bo slovenska vlada okupirala Irak z nevladnimi organizacijami?, *Mladina*, št. 46, 17. november 2003
(http://www.mladina.si/tehdnik/200346/clanek/slo-kolumna--rastko_mocnik)
- Jela Krečič, O etičnih držah na tonečem Titaniku, *Delo*, 16. december 2003.
- Nina Jerman, televizijski prispevek ob 100. obletnici Adornovega rojstva, na RTV Slovenija 1, Odmevi, Kultura.

Število obiskovalcev predavanj in simpozija v organizaciji DPU ostaja enako lanskoletnemu ali se povečuje. Tako smo letos ob nabito polnih prostorih soočeni z povsem novim problemom, ki ga predstavlja masovni obisk.

Bralni krožki v okviru DPU se z vsakim letom bolj razvijajo. Po eni strani narašča število rednih obiskovalcev krožkov, po drugi so krožke začeli obiskovati tudi profesorji in raziskovalci iz drugih raziskovalnih inštitutov, kar si lahko vsekakor štejeemo v čast.

Letošnji simpozij je potekal po načrtih in z velikim učinkom v javnosti, kar je mogoče izmeriti tudi po veliki udeležbi slušateljev.

Izbira teme 7. letnika, ljubezen in politika, ki napoveduje abstraktno raven razprave, prinaša tveganje, da bo ostala nerazumljena in nedostopna javnosti. Kljub temu je v prvih nekaj predavanjih uspelo predavateljem temo prizemljiti. Toda očitku, da je tema preveč filozofska, se ne smemo in nočemo izogniti. Kajti s temo, ki je v tem pogledu odstop od naslovnih tem prejšnjih letnikov, smo povsem zavestno drugače zastavili problematičnost politične javnosti, na katero se DPU naslavlja. Če so prejšnje teme veliko bolj nameravale teoretsko zapopasti pretekle ali polpretekle politične dogodke in pojave (neokonservativizem; nova desnica, maj 1968), pa letošnja tema poleg dejanskih dogodkov in pojavov jemlje v obzir še teorije časa, v katerih se dogajajo ti dogodki. Ko smo dodali še teoretsko razsežnost, smo torej teoriji dali priznanje, da ima učinek in da je pripeta na dejanske politične dogodke, tudi če ni neposredno vpletena v politiko.

Reševanje konfliktov v skupnosti

Koordinatorica projekta

Mojca Sušnik

mojca.susnik@mirovni-institut.si

Sodelavke

Elizabeta Kirn, Ernesta Koprivc, Mojca Manček, Meta Privšek, Ksenija Šabec in Katarina Višnar.

Namen in cilji

Letošnji namen skupine je bil zaključek izobraževalnega ciklusa Jesenska šola Rekos ter izoblikovanje skupine z novimi sodelavkami, hkrati pa je bil eden glavnih ciljev priprava prijave novega projekta na Svet Evrope – Confidence-Building Measures Programme. Poleg tega je članica Katarina Višnar sodelovala na mednarodni poletni šoli: Friedensbüro Salzburg and Kulturkontakt Austria – Central European Summer School for Conflict Resolution (CESS-CR) → training program for Community-based Conflict Resolution (CBCR), Advanced group (Salzburg, Austria).

Vsebina

Učenje tehnik reševanja konfliktov (predvsem 'Field Process') in pridobivanje teoretskega znanja tega področja v širšem (družbeno-političnem) kontekstu.

Metode

Preko seminarjev, delavnic, predavanj in ogledov izbranih filmov.

Dogodki

Za širšo javnost dogodkov v tem letu nismo organizirali.

V januarju, februarju in aprilu je skupina – z ogledom izbranih filmov in diskusijami po ogledih – zaključila z izobraževalnim ciklusom »Jesenska šola Rekos«. Mirovni inštitut je tako najbolj aktivnim članom in članicam podelili certifikate. V maju, juniju in na začetku julija so najbolj aktivne članice redefinirale temelje obstoja skupine Rekos. Hkrati se je

izoblikovalo ožje jedro skupine, ki se je šaljivo poimenovala »Rekos-Dream team« in ustanovila svojo mailing listo. Le-ta je namenjena koordinaciji skupine in tudi diskusijam o različnih temah.

Rezultati

/

Učinki

/

Partnerji

Friedensbüro, Salzburg, Austria (mag. Hania Fedorowicz)

Financer

Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije, Ljubljana

Časovni potek

---

je odvisen od odgovora na prijavo projekta na Svet Evrope (dodan bo naknadno).

Kratka evalvacija

Skupina REKOS je uspešno zaključila izobraževalni cikel. Uspešno se je zaključil tudi proces oblikovanja jedra skupine, ki bo v prihodnje začela z aktivnim delom na terenu, hkrati pa tudi ne bo opustila izobraževalnega procesa. V smislu pridobivanja finančnih sredstev in načrta dela smo pripravile projekt in zaprosile za finančna sredstva Sveta Evrope. V smislu organiziranja javnih dogodkov ali izdajanja publikacij je bila skupina neuspešna. Po naši oceni bo skupina v primeru pozitivnega odgovora Sveta Evrope aktivno začela z delovanjem tudi na tem področju, saj načrt vključuje več javnih dogodkov kot tudi izdajo brošure. V kolikor bi bil odgovor negativen, pa načrtujemo pripravo novega načrta dela.

Forum Mirovnega inštituta

Koordinator

Mag. Roman Kuhar
roman.kuhar@mirovni-institut.si

Sodelavci

Raziskovalci/ke in sodelavci/ke Mirovnega inštituta.

Namen in cilji

Forum Mirovnega inštituta je oblika odpiranja javne debate. Naloga Foruma, ki poteka kontinuirano, je razprava o zamolčanih ali prezrtih perečih političnih, socialnih in kulturnih problemih. Gostje Foruma – vidne osebnosti slovenskega in mednarodnega javnega (strokovnega in političnega) življenja – se opredeljujejo do dilem preteklosti, sedanjosti in prihodnosti in s tem prispevajo k širjenju demokratičnih obzorij v razmerah postsocializma.

Vsebina

Pomen projekta je, da zastavlja zlasti tista vprašanja, o katerih se redno javno govori ali pa so v središču javne debate, pri tem pa so v ospredju samo določeni pogledi na vprašanje, ne pa tudi pogledi z margine. Pomen foruma je tudi v tem, da gostje reflektirajo aktualne poteze slovenskega političnega vrha in tudi, da je k sodelovanju v diskusijah povabljen širša javnost.

Metode

Organizacija vodenih okroglih miz, pri čemer javni prostor odpiramo predvsem za tista mnenja (in tiste ljudi), ki v javnih medijih najpogosteje niso slišana. V debato se vključujejo tudi obiskovalci in obiskovalke forumov.

Forumi so organizirani v dvoranh Cankarjevega doma: informacije o dogodkih prejema širša javnost preko poštnih in elektronskih list MI, za promocijo vsakega dogodka skrbi tudi Cankarjev dom.

Dogodki

V letu 2003 smo organizirali štiri forume:

- Ali zunanja politika še obstaja (6. februar 2003)
- Mirovno gibanje danes: večni pacifizem ali drugačna politika? (19. marec 2003)
- Slovenija, Evropska unija in istospolno usmerjeni (29. oktober 2003) – organizirano skupaj z Evropskimi sredami v Centru Evropa.
- Trgovina z ljudmi – izkoriščanje žensk za seksualno industrijo (17. november 2003)

Za vsebine smo se odločali glede na aktualnost obravnavanega vprašanja, zadnja dva foruma pa smo izkoristili tudi za predstavitev dveh raziskav, ki sta bili narejeni v okviru Mirovnega inštituta (o istospolno usmerjenih v Sloveniji in o trgovini z ljudmi). O forumih so poročali osrednji slovenski mediji, tuji gostje pa so bili pogosto tudi povabljeni na posebne intervjuje.

Učinki

S forumi smo uspeli v javnosti pokazati tiste vidike debat, ki so ob aktualnih temah pogosto izpuščeni. S tem smo te vidike uspeli približati tudi širši javnosti, saj so o forumih večkrat poročali tudi mediji.

Financerji

OSI New York

Časovni potek projekta po mesecih

Ali zunanja politika še obstaja (februar 2003)

Mirovno gibanje danes: večni pacifizem ali drugačna politika? (marec 2003)

Slovenija, Evropska unija in istospolno usmerjeni (oktober 2003)

Trgovina z ljudmi – izkoriščanje žensk za seksualno industrijo (november 2003)

Kratka evalvacija

V letošnjem letu smo pripravili več forumov kot v prejšnjem. Forum je postal znana »institucija« Mirovnega inštituta, ki dosega svoje cilje in postavlja vprašanja, za katere v drugih javnih debatah ponavadi ni prostora.

CENTER ZA CIVILNO DRUŽBO

Pri Centru za civilno družbo (CCD) so leta 2003 potekali številni projekti, ki so se precej razlikovali po obsegu in trajanju. Enkratne, manjše projekte smo na kratko opisali v nadaljevanju uvodnega besedila, obsežnejše projekte pa smo predstavili nekoliko bolj podrobno v nadaljevanju poročila.

Sodelavka Mirovnega inštituta mag. Jasminka Dedić je v imenu CCD aktivno sodelovala v skupini petnajstih nevladnih organizacij, ki so pripravile alternativno poročilo o uresničevanju konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah v Sloveniji. Projekt je koordiniral SEECRAN (South-East European Child Rights Action Network) za Slovenijo. Mag. Jasminka Dedić je bila med tistimi, ki so zagovarjali alternativno poročilo pred odborom ZN za otrokove pravice 8. oktobra v Ženevi.

Amnesty International Slovenije je izbral Mirovni inštitut / CCD kot partnerja pri izdaji zajetnega priročnika *Človekove pravice žensk*. Projekt je bil sprejet v financiranje na razpisu veleposlaništva Kraljevine Nizozemske in je potekal že v drugi polovici leta (konceptualno in uredniško delo, prevajanje mednarodnih konvencij in drugih dokumentov ter pisanje uvodnih besedil), prihodnje leto (2004) pa bo končan, ko bo izšla knjiga. Njena urednika sta Dean Zagorac (AI) in dr. Vlasta Jalušič (direktorica MI).

Mirovni inštitut je začel s projektom pravne pomoči aktivistom, ki so jih poskušali nezakonito izseliti iz skvota AC Molotov, izpostavljeni pa so bili tudi nenehnemu šikaniranju lastnikov (Slovenske železnice), zasebne varnostne službe (G7) in policije. Pravno pomoč je aktivistom nudil PIC, kar je bistveno pripomoglo k temu, da so aktivisti dosegli sporazum s Slovenskimi železnicami in ostali v stavbi še eno leto po poskusu nasilne izselitve. Na pobudo CCD je skupina aktivistov na koncu pripravila zajetni *Dosje AC Molotov*, ki obstaja le v enem izvodu in ga hrani knjižnica Mirovnega inštituta. Dosje je na voljo vsem zainteresiranim uporabnikom.

V ciklusu, ki smo ga poimenovali »Človekove pravice po svetu«, smo sodelovali pri izvedbi dveh projektov: (1) V začetni fazi, ko na obzorju še ni bilo drugih podpornikov, smo omogočili manjši filmski ekipi odhod v zahodno Saharo oz. na jug Alžirije, kjer v pregnanstvu živi ljudstvo, ki je oropano temeljnih človekovih pravic. Tako je nastal izvirni dokumentarni film *Meje mojega sveta* (scenarist: A. Morovič, režiser: B. Petkovič, producenta sta bila RTV Slovenija in Bindweed Soundvision), ki je bil predvajan v razprodani dvorani Slovenske kinoteke 4. oktobra, potem pa prikazan še študentom Filozofske fakultete (projekcija je bila v klubu Gromka na Metelkovi) in televizijskemu

občinstvu v udarnem terminu na prvem programu *TV Slovenija*. (2) Uspešno smo posredovali pri uvrstitvi filma *Kenedi se vrača domov* režiserja Želimirja Žilnika v program »Jesenske filmske šole«. Film o deportacijah Romov iz Nemčije v Srbijo je bil predvajan 23. oktobra v Slovenski kinoteki.

Pri založbi Aristej iz Maribora je izšla knjiga Alberta Mrgoleta, ki je nastala na podlagi projekta »Priprava strokovnih podlag za razvoj neformalnega dela z mladimi«. Raziskava je potekala pri CCD v letih 2001 in 2002, v sodelovanju z Uradom za mladino.

Nadaljevali smo sodelovanje s Centrom nevladnih organizacij Slovenije (CNVOS), na primer pri nastajanju t. i. socialne mreže NVO (ta je nastala na podlagi *ad hoc* skupine – koordiniral jo je CCD –, ki je leta 2002 pripravila odmevno analizo prvega poročila o izvajanju nacionalnega programa boja proti revščini in socialni izključenosti). Udeležili smo se tudi decemberske konference »Vzpostavimo sodelovanje«, ki je bila namenjena razpravi o sodelovanju med vlado in nevladnimi organizacijami (aktivno smo sodelovali v delavnici na temo »civilnega dialoga«). V začetni, konceptualni fazi smo sodelovali pri pripravi manjšega raziskovalnega projekta o obstoječih kazalcih (ne)sodelovanja med vlado in nevladnimi organizacijami, ki ga vodijo predstavniki nizozemske organizacije MEDE in podpira MATRA. Zaradi pomanjkanja časa smo pozneje iz tega projekta izstopili. Sicer pa ima Mirovni inštitut / CCD svojega predstavnika v t. i. usmerjevalnem odboru UNDP projekta »Krepitev nevladnih organizacij za potrebe razvoja, zastopanja in sodelovanja pri oblikovanju in izvajanju politik«, katerega večji del poteka v okviru dejavnosti CNVOS.

Glede problematike človekovih pravic se je tudi leta 2003 nadaljevalo sodelovanje s sektorjem za politično multilateralo pri zunanjem ministrstvu (občasni posveti glede t. i. mreže za človekovo varnost, mednarodna dejavnost Slovenije glede varstva človekovih pravic itn.). Aktivno smo se udeležili mednarodne okrogle mize o nacionalni instituciji za človekove pravice, ki je potekala 20. in 21. oktobra v Ljubljani, organiziral pa jo je varuh človekovih pravic. Prav tako smo bili prisotni na okrogli mizi Evropske komisije proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI), ki je bila 14. oktobra v Ljubljani, prav tako pa tudi na srečanju nevladnih organizacij z g. Reinhardom Priebejem, direktorjem za zahodni Balkan pri Direktoratu za zunanje zadeve EU, ki je bil 28. novembra.

Omreženje Metelkove

Vodja projekta

Mag. Aldo Milohnič
aldo.milohnic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Tomaž Trplan, koordinator projekta
Jernej Horvat, tehnični sodelavec

Namen

Namen projekta je bil zagotoviti zmožljiv dostop do računalniških omrežij za uporabnike Metelkove 6, kjer domuje okoli 20 nevladnih organizacij s področja znanstveno-raziskovalnega dela, okoljevarstveništvu, kulture in umetnosti, prostovoljnega dela itd. Hkrati projekt dolgoročno omogoča navezavo na t. i. severni in južni del Metelkove, torej tako organizacij t. i. neinstitucionalne kulture kot kulturnih institucij nacionalnega pomena, kar je sledilo tudi iz dogovora z ministrstvom za kulturo.

Vsebina

To je nadaljevanje in konec projekta, s katerim smo začeli leta 2001, ko smo po potrditvi interesa s strani uporabnikov stavbe za projekt dobili sredstva ministrstva za informacijsko družbo in poskrbeli za napeljavo optičnega voda do stavbe. Leta 2002 smo nadaljevali s položitvijo kablov po celotni stavbi ter kupili tehnično opremo.

V letu 2003 smo projekt zaključili. Uporabnikom v stavbi smo pomagali pri nameščanju kablov po njihovih prostorih, maja pa je bila tudi aktivirana povezava. Spomladi smo začeli s priklopljanjem uporabnikov (večino smo priklopili v mesecu maju in juniju), ob koncu leta 2003 pa internetno povezavo v stavbi Metelkova 6 uporablja 17 organizacij.

S podjetjem SPL (upraviteljem stavbe) smo se uspeli dogovoriti, da so prevzeli upravljanje s tem projektom, z ministrstvom za kulturo pa smo dosegli načelni dogovor o odkupu tehnične opreme, ki jo je prvotno kupil Mirovni inštitut.

Metode

Uporabniki stavbe so bili redno informirani o razvoju projekta, organizirali smo tudi nekaj sestankov s predstavniki zainteresiranih nevladnih organizacij. Pogovori s predstavniki ministrstva za kulturo in SPL. Izvedbena dela.

Dogodki

Napeljava kablov po pisarnah, aktiviranje povezave, sklenitev dogovorov s SPL in ministrstvom za kulturo.

Rezultati

Delujoča visoko zmogljiva povezava na internet (100 Mbit/s) za uporabnike stavbe Metelkova 6. S tem smo dosegli bistveno večjo hitrost prenosa podatkov, 24-urno povezavo in precej znižali komunikacijske stroške skoraj dvajsetim nevladnim organizacijam.

Partnerji

ARNES, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, SPL

Uporabniki

Vsi uporabniki stavbe Metelkova 6.

Financerji

Ministrstvo za informacijsko družbo Republike Slovenije, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, OSI-NY

Časovni potek

Pogovori z uporabniki stavbe, ministrstvom za kulturo in SPL – med letom.

Aktiviranje povezave – maj.

Kabliranje – junij.

Priklapljanje uporabnikov – največ uporabnikov je bilo priklapljenih maja in junija.

Kratka evalvacija

Projekt Omreženje Metelkove je bil v tem letu uspešno končan. Uporabniki stavbe se lahko priključijo na optični vod velike pasovne širine (100 Mbit/s), ki omogoča hiter in kvaliteten prenos podatkov. Uspešni so bili tudi pogovori s podjetjem SPL, ki je prevzelo upravljanje z omrežjem, kakor tudi z ministrstvom za kulturo, ki bo odkupilo tehnično opremo, potrebno za internetno povezavo. Opomba na koncu projekta bi bila zgolj ta, da je trajal predolgo (začel se je leta 2001, zaključen 2003).

Zbirka Politike

Vodja projekta

Mag. Aldo Milohnič, urednik
aldo.milohnic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Avtorji in avtorice besedil (mag. Bratko Bibič, Metej Kovačič, dr. Vesna Leskošek, dr. Srečo Dragoš, dr. Alenka Švab, dr. Selma Sevenhuijsen, dr. Majda Pahor, Ružica Boškić, mag. Jasminka Dedić, dr. Vlasta Jalušič, dr. Jelka Zorn, Matevž Krivic), prevajalke (Olga Vuković, Polona Mesec), lektor in lektorice (Nevenka Škerlj, Alvina Žuraj, Murray Bales, Michelle Gadpaille), korektorica (Jasna Babič), oblikovalka (Irena Wölle), tiskar (Stane Peklaj).

Namen in cilji

Zbirka Politike je edicija, ki reflektira najrazličnejša vprašanja civilne družbe in javnih politik. Besedila večinoma nastajajo v okviru policy in raziskovalnih nalog, ki jih izvajajo sodelavci Mirovnega inštituta in zunanji sodelavci. Zbirka je namenjena strokovnjakom, snovalcem javnih politik, profesorjem, študentom, raziskovalcem, pa tudi širšemu občinstvu, ki spremlja najnovejše dosežke humanističnih in družboslovnih raziskav.

Vsebina

V letu 2003 smo izdali pet knjig, ki so večinoma nastale na podlagi raziskovalnih projektov Mirovnega inštituta in zunanjih sodelavcev:

- Srečo Dragoš in Vesna Leskošek: *Družbena neenakost in socialni kapital* (slovensko-angleška izdaja)
- Metej Kovačič: *Zasebnost na internetu* (slovensko-angleška izdaja)
- Selma Sevenhuijsen in Alenka Švab (ur.): *Labirinti skrbi. Pomen perspektive etike skrbi za socialno politiko* (slovensko-angleška izdaja)
- Bratko Bibič: *Hrup z Metelkove. Tranzicije prostorov in kulture v Ljubljani* (slovenska izdaja)
- Jasminka Dedić, Vlasta Jalušič in Jelka Zorn: *Izbrisani. Organizirana nedolžnost in politike izključevanja* (slovenska in angleška izdaja – ločena vezava)

Metode

Knjige tiskamo v dveh formatih, običajno v slovenskem in angleškem jeziku. Manjši del naklade pošljemo ciljnim bralcem (»mnenjskim voditeljem«, publicistom, intelektualcem, novinarjem, profesorjem, višjim uradnikom v državni upravi, za katere domnevamo, da jih bodo teme naših izdaj zanimale itn.), večji del pa prodajamo po zmernih cenah v prosti prodaji.

Dogodki

Ob izidu novih knjig organiziramo tiskovne konference oz. pogovore o problematiki, ki jih knjige obdelujejo. Predstavitve smo organizirali v Ljubljani in v drugih krajih po Sloveniji: v Informacijsko dokumentacijskem centru Sveta Evrope, Menzi pri koritu, Klubu Gromka, Kiberpipi, Pini (Koper) in Kibli (Maribor). Zbirka je predstavljena na spletni strani in v katalogu izdaj Mirovnega inštituta.

Rezultati

Pet knjig, od tega štiri slovensko-angleške izdaje in ena slovenska. Osem predstavitev oz. pogovorov v Ljubljani, Mariboru in Kopru. Sodelovanje na slovenskem knjižnem sejmu v Cankarjevem domu. Izdaja letnega kataloga publikacij Mirovnega inštituta.

Učinki

Knjige, ki so izšle leta 2003, so odmevale v javnosti, zlasti knjiga o »izbrisanih«. Veliko interesa je bilo tudi za knjigi *Zasebnost na internetu* in *Hrup z Metelkove*. Knjige iz zbirke Politike uporabljajo kot študijsko gradivo na univerzi, v nekaterih debatnih krožkih (zlasti v tistih srednjih šolah, ki so vključene v »debatni« program Zavoda za kulturo dialoga Za in proti), pogosto jih uporabljajo tudi novinarji kot vir informacij pri pisanju člankov. Nekatero knjigo smo posredovali poslancem/kam in poslanskim skupinam v državnem zboru (na primer knjigo *Izbrisani*) ali pa lokalnim skupnostim (na primer knjigo *Družbena neenakost in socialni kapital*).

Partnerji

Študentska založba (distribucija) in organizacije, pri katerih smo organizirali predstavitve knjig (glej rubriko Dogodki).

Financerji

Mestna občina Ljubljana (za knjigo *Prostori kulture*), Ministrstvo za informacijsko družbo Republike Slovenije (odkup manjšega števila izvodov knjige *Zasebnost na internetu*), OSIN

Časovni potek

Družbena neenakost in socialni kapital – februar;

Zasebnost na internetu – maj;

Labirinti skrbi – avgust;

Hrup z Metelkove – september;

Izbrisani – oktober.

Kratka evalvacija

Izdajo petih knjig v zbirki Politike leta 2003 lahko imamo za lep dosežek. Knjige so bile odmevne, teme pa žgoče, a kljub temu večinoma prezrte s strani drugih raziskovalnih organizacij in založb. Prav gotovo se lahko pohvalimo s kvaliteto avtorjev in avtoric ter vseh drugih sodelavcev in sodelavk, ki bistveno prispevajo k ohranjanju edicijskih standardov. Pozitivno ocenjujemo tudi promotivne dejavnosti, predvsem javne predstavitve, ki niso bile omejene samo na Ljubljano. Z nekaterimi knjigami smo bili zelo prisotni v medijih (vključno z recenzijami v strokovni periodiki in specializiranih časopisih), pri nekaterih pa so bili odmevi v javnosti pod pričakovanji. Nekaj naslovov smo izdali pozneje, kot je bilo načrtovano, predvsem to velja za knjigo *Hrup z Metelkove*. Zaradi izredne aktualnosti in problematike, ki se je spreminjala dobesedno iz dneva v dan, smo knjigo o »izbrisanih« uspeli natisniti šele jeseni, čeprav je bil izid najprej načrtovan že pred poletjem. Kljub temu nismo veliko zamudili, kajti zakonsko urejanje statusa izbrisanih prebivalcev Slovenije je prišlo v parlamentarno proceduro natanko takrat, ko je knjiga prišla iz tiskarne.

Skupina za monitoring azilne in tujske zakonodaje

Vodja projekta

Skupina je organizirana kot neformalna »koalicija« nevladnih organizacij, zato projekt nima vodje ali uradnega predstavnika.

Sodelavci

Maja Pilih, Maja Tratar, Darjono Husodo, Mirjana Miličič, Neža Kogovšek, Karmen Furlan, Anita Longo, Nataša Posel, Franci Zlatar, mag. Aldo Milohnič, dr. Simona Zavratnik Zimic, Tatjana Pezdir in drugi.

Namen in cilji

Skupina nevladnih organizacij, ki se je najprej ukvarjala s predlogi za spremembo zakona o azilu in dajala pripombe na predloge ministrstva za notranje zadeve, je nadaljevala z monitoringom sprememb drugih zakonov, ki zadevajo področje imigracijskih skupin (zakon o tujcih, pravilnik o pravicah prosilcev za azil, zakon o začasnem zatočišču itn.). Skupina je bila zelo dejavna zlasti pri zagovarjanju pravic beguncev iz BiH (urejanje trajnega statusa v RS, zapiranje begunskih centrov ipd.).

Vsebina

Kritična analiza osnutkov novih »imigracijskih« zakonov, priprava priporočil in amandmajev in delni (v skladu z zmožnostmi) monitoring izvajanja teh zakonov v praksi. Posebno intenzivno se je skupina ukvarjala s postopkom zapiranja begunskega centra na Viču, pri čemer je podprla legitimne zahteve tamkajšnjih beguncev iz BiH. Veliko je bilo narejenega pri zbiranju informacij in podpori pri premagovanju številnih birokratskih ovir, s katerimi so se zdaj že nekdanji begunci in BiH soočali ob spremembi statusa »začasnega begunca« v tujca s stalnim prebivanjem v RS. Skupina je opozorila tudi na posebno kategorijo nekdanjih beguncev iz BiH, ki zaradi neugodnega spleta okoliščin niso dobili možnost pridobitve stalnega bivališča v RS in še danes nimajo urejenega trajnejšega statusa.

Metode

Neformalna skupina za monitoring in pritisk. Skupina nima uradnega predstavnika, najnujnejše in neformalno koordiniranje pa je potekalo po horizontalnem (mrežnem) principu. Vseh šest sodelujočih organizacij je skupaj nastopalo tako, da so skupaj pošiljali pripombe predlagatelju in priprav amandmajev za parlamentarni odbor za notranjo politiko, pa tudi z javnimi nastopi na omizjih, v komunikaciji z mediji itn.

Dogodki

Kontinuirano sodelovanje z drugimi NVO, interne razprave, pisanje amandmajev in sporočil za javnost. Predlogi in priporočila predlagatelju pravnih aktov. Sodelovanje na sejah parlamentarnega odbora za notranjo politiko. Sodelovanje na sestankih pri uradu za priseljevanje in begunce. Udeležba na javnih razpravah.

Rezultati

- Vpliv na izboljšanje tujske in begunske zakonodaje.
- Statistični pokazatelji neurejenega trajnega statusa za kategorijo nekdanjih »začasnih« beguncev, ki si niso uspeli urediti stalnega bivališča zaradi prej spremenjenega statusa begunca v status tujca (to kategorijo beguncev novela zakona o začasnem zatočišču žal ni predvidela).
- Skupna priprava gradiva Informacije za nekdanje imetnike začasnega zatočišča, ki so pridobili dovoljenje za stalno prebivanje po zakonu o dopolnitvah zakona o začasnem zatočišču (gradivo je bilo objavljeno marca v reviji *Begunski časi*).
- Skupna tiskovna konferenca sodelujočih NVO ob dnevu beguncev.
- Delovni sestanek »Vključevanje imigrantov v 'novo' družbo. Perspektive integracijskih politik v Sloveniji«, na katerem je sodelovalo 24 predstavnikov vladnih, nevladnih in medvladnih organizacij. Srečanje je bilo del ciljnoraziskovalnega projekta »Vključevanje imigrantov v nove družbe na temelju etike skrbi«, ki ga vodi dr. Simona Zavratnik Zimic.
- Prispevek o problematiki nedokumentiranih migracij in metod detekcije prebežnikov na simpoziju »Nevidna grožnja«, ki je potekal v okviru festivala Break v Ljubljani.
- Prispevek na temo migracij in človekovih pravic na konferenci »Human Rights Education, 1st Regional Training Session for Southeastern Europe«, ki sta jo v Mariboru organizirala EIP – Šola za mir in Mirovni inštitut.

- Objava povzetka prispevka z iste konference v Human Rights Education, *Tematski dosjeji* št. 2, EPI – Šola za mir, Maribor 2003.
- Objava članka Čakanje, izčrpavanje in prelaganje ali o 'integraciji' nekdanjih 'začasnih' beguncev, revija *Begunski časi*, marec 2003, letnik 6, št. 2, str. 7.
- Intervju o azilni in begunski politiki v Sloveniji za zagrebški *Vijesnik*, priloga Panorama, 9. avgusta.

Učinki

Manj restriktivna zakonodaja (v primerjavi z izhodiščnimi predlogi resornega ministrstva). Večje ugodnosti za imetnike statusa »začasnega begunca«, ki so po desetih letih negotovosti pridobili bolj trajen status. Zaščita pravic prebivalcev begunskega centra Vič ob njegovem zapiranju, zagovor pravic prebivalcev drugih begunskih centrov, ki se bodo zaprli v letu 2004. Vpliv na medijsko podobo beguncev in drugih kategorij imigrantov.

Partnerji

Amnesty International Slovenije, KUD France Prešeren – projekt »Pregnanci«, Slovenska filantropija, Fundacija GEA 2000, Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC.

Financerji

OSI-NY, partnerske organizacije (delovne ure oz. ekspertize)

Časovni potek

Pregledovanje dokumentacije pravnih svetovalcev »začasnih« beguncev (GEA in PIC) – v prvi polovici leta, do tiskovne konference ob dnevu beguncev.

Tiskovna konferenca ob dnevu beguncev, predstavitev statističnih podatkov itn. – 20. junij.

Obisk centra za detekcijo prebežnikov v Doverju (GB) v okviru priprav za pisanje prispevka za simpozij »Nevidna grožnja« – april.

Prispevek na simpoziju »Nevidna grožnja« – junij.

Prispevek na konferenci »Human Rights Education« v Mariboru – 31. oktober.

Kratka evalvacija

Neformalna skupina (»koalicija«) šestih nevladnih organizacij je bila leta 2003 nekoliko manj aktivna v primerjavi z prejšnjimi leti. To je bilo tudi pričakovano, kajti v letih 2001 in

2002 je državni zbor sprejel ključne zakone, ki regulirajo pravice in dolžnosti prosilcev za azil, beguncev, nekdanjih »začasnih« beguncev in tujcev, pri katerih je – v času njihovega sprejemanja – skupina s svojimi predlogi aktivno sodelovala. Na zmanjšani obseg aktivnosti so vplivale tudi druge (objektivne) okoliščine, predvsem odhod nekaterih pomembnih članic skupine v tujino, na porodniški dopust, zdravljenje itn. Nekatere NVO so ustanovile novo skupino (»Živa«), ki si je za prednostno nalogo zadala pridobivanje finančnih sredstev za delovanje NVO. Vsekakor pa je pomembno, da skupina še deluje, komunicira prek elektronske mailing liste in se občasno sestaja, kadar je potrebno.

Policija in človekove pravice

Vodja projekta

Skupina je organizirana kot neformalna »koalicija« nevladnih organizacij in posameznikov, zato projekt nima vodje ali uradnega predstavnika

Sodelavci

Projekt je potekal v sodelovanju s Katarino Zidar (Amnesty International Slovenije), Vito Habjan (PIC), Matejem Zonto in drugimi.

Namen in cilji

Skupina se je zbrala zaradi napovedanih sprememb zakona o policiji in pravilnika o reševanju pritožb (na kršitve človekovih pravic v policijskih postopkih). Cilj skupine je bil, da bi ob tej priložnosti dosegli višjo raven zaščite človekovih pravic v policijskih postopkih, predvsem v smislu prenosa odločanja o pritožbah iz policije na ministrstvo za notranje zadeve in sestave senatov, ki o teh pritožbah odločajo.

Vsebina

Skupina je pripravila pripombe na osnutek zakona o dopolnitvah in spremembah zakona o policiji (na člen, ki se nanaša na protožbeni postopek) in na osnutek pravilnika o reševanju pritožb.

Metode

Skupinsko delo (pri katerem je bila v ospredju kolegica Katarina Zidar, AIS) na pripravi pripomb in amandmajev. Korespondenca z ministrstvom za notranje zadeve. Udeležba na sestankih NVO skupine, na sestankih s predstavniki MNZ, policije in policijskega sindikata, na seji odbora za notranjo politiko in na seji državnega sveta.

Dogodki

Več delovnih sestankov NVO skupine. Sestanki s predstavniki MNZ (2. april in 14. oktober – na tem sestanku so bili prisotni tudi predstavniki policije in policijskega sindikata), s poslansko skupino ZLSD (12. maj), udeležba na komisiji državnega sveta za politični

sistem (17. junija) in na odboru Državnega zbora RS za notranjo politiko (26. junija in 1. julija).

Rezultati

V zakonu o dopolnitvah in spremembah zakona o policiji je bil spremenjen člen, ki se nanaša na protožbeni postopek, kar je omogočilo spremembo pravilnika o reševanju pritožb v smeri večje transparentnosti in relativne objektivnosti pri odločanju o pritožbah na ravnanje policistov.

Učinki

Spremenjeni pravilnik o pritožbah se bo začel uporabljati od februarja 2004 in upati je, da se bo zaupanje pritožnic in pritožnikov (kakor tudi prebivalstva RS nasploh) v objektivnost in transparentnost pritožbenih postopkov na ravnanje policistov bistveno povečalo. Na ta problem so nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic, ombudsman in drugi opozarjali že vrsto let.

Partnerji

Amnesty International Slovenije, PIC, posamezniki

Financerji

Projekt je imel minimalne finančne posledice – te stroške smo krili iz donacije OSI NY.

Časovni potek

Projekt je potekal kontinuirano celo leto, najbolj intenzivno pa od aprila do junija, ko se je zvrstilo nekaj pomembnih sestankov in sej državnih teles (glej rubriko Dogodki) in ko je potekala intenzivna korespondenca s predlagateljem zakona oz. pravilnika kakor tudi med sodelujočimi v skupini NVO.

Kratka evalvacija

S projektom smo lahko zadovoljni, ker smo z našimi pripombami in amandmaji dosegli pomembne izboljšave dela novega zakona o policiji kakor tudi pravilnika o pritožbah v celoti. Predlog skupine je bil, da bi se pritožbeni postopki prenesli ne le zunaj policije (kar je bilo doseženo), temveč tudi zunaj MNZ (česar nismo dosegli) na novo ali že obstoječo

institucijo, ki bi zagotavljala povsem neodvisno in objektivno odločanje o pritožbah. Tega v danih okoliščinah ni bilo mogoče doseči, a smo lahko zadovoljni, da je z novim pravilnikom in prenosom ingerenc odločanja o pritožbah iz policije na MNZ dosežen velik korak v smeri večjega varstva človekovih pravic na tem specifičnem področju.

Publikacije o pravicah Romov

Vodja projekta

Mag. Aldo Milohnič
aldo.milohnic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Mag. Jasminka Dedić, Jasna Babič

Namen in cilji

V Sloveniji je občuten manko zagovornikov pravic Romov med samim romskim prebivalstvom, kar negativno vpliva na možnosti za izboljšavo socialnega, ekonomskega in političnega položaja Romov. Namen projekta je, da pomaga Romom prepoznavati in se odzivati na pojave diskriminacije, pa tudi spodbuditi romske aktiviste, da se organizirajo in dejavno prispevajo k zmanjšanju diskriminacije in socialne izključenosti Romov v Sloveniji.

Vsebina

Prevod dveh knjižic s praktičnimi nasveti za Rome, ki so podvrženi diskriminaciji ali rasizmu okolja, v katerem živijo, ter z osnovnimi informacijami o inštrumentih za zaščito človekovih pravic in načinih organiziranja romskih aktivistov.

Metode

Prevod in izdaja dveh brošur, ki se brezplačno pošiljajo ciljnim skupinam, politikom in medijem. Pomoč pri vzpostavljanju neformalne mreže, skozi katero bi se povezovali romski aktivisti.

Dogodki

Javni dogodki v povezavi s tem projektom niso bili predvideni. Obstaja možnost organizacije promotivnih dogodkov v letu 2004.

Rezultati

Prevod in izdaja dveh knjižic, ki jih je prvotno izdal ERRC – European Roma Rights Center: *Politična participacija in demokracija v Evropi: kratek vodič za romske aktiviste* in *Prepoznavanje rasne diskriminacije in borba proti njej: kratek vodič*. Knjižici smo decembra poslali vsem romskim društvom, poslanskim skupinam v parlamentu, nekaterim medijem, nevladnim organizacijam in posameznikom. S pošiljanjem brošur bomo nadaljevali v letu 2004.

Učinki

Ker smo obe knjižici dobili iz tiskarne šele v drugi polovici decembra, v tem poročilu še ne moremo predstaviti učinke projekta – ti bodo vidni šele v letu 2004.

Partnerji

Zveza Romov Slovenije, European Roma Rights Center (ERRC) iz Budimpešte

Financerji

Veleposlaništvo Kraljevine Nizozemske

Časovni potek

Prošnja za financiranje projekta: februar. Podpis pogodbe o financiranju: avgust. Prevod, lektura, oblikovanje, tisk: med aprilom in decembrom. Distribucija: december (in v letu 2004).

Kratka evalvacija

Prepričani smo, da bodo knjižice dobro sprejete s strani ciljne populacije, saj so napisane razumljivo in niso preveč obsežne, ponujajo pa priročne nasvete za prepoznavanje diskriminacije in predloge za samoorganizacijo romskih aktivistov. Evalvacija bo mogoča šele v letu 2004, kar pa je posledica časovnega zamika pri realizaciji projekta zaradi težav z predvidenim prevajalcem v romščino. To je tudi največji manko projekta: knjižici nam je uspelo izdati samo v slovenščini, ne pa tudi v romskem jeziku, kot smo najprej načrtovali. V primeru, da nam bo uspelo najti primerno zamenjavo za prevajalca, obstaja možnost, da bi v letu 2004 izdali obe knjižici tudi v romščini. Odločitev glede tega bo nemara odvisna tudi od odzivov na slovensko izdajo knjižic.

CENTER ZA KULTURNO POLITIKO

Poleg spodaj navedenih projektov smo na razpisu za ciljno-raziskovalne projekte uspešno pridobili projekt »Ekonomika kulture«, ki ga bomo izvedli v sodelovanju s Centrom za mednarodno konkurenčnost CIC; projekt se je začel novembra 2003 in bo potekal do oktobra 2004.

Center za kulturno politiko je pri nekaterih projektih sodeloval kot partner drugim NVO. Tako smo, denimo, bili soorganizatorji simpozija o socialno-ekonomskem položaju žensk v procesih globalizacije, ki je potekal oktobra v okviru festivala Mesto žensk. Skupaj s partnersko organizacijo (nosilko projekta) IG Kultur Osterreich smo (kot soorganizatorji) prijaviли projekt »The Grand Narratives of CultureEurope« na razpis EU programa Culture 2000. Izidi bodo znani leta 2004, prav tako pa se bo v tem letu končal projekt evalvacije programa »Kultura Nova«, ki ga izvajamo na povabilo European Cultural Foundation iz Amsterdama.

Med partnerskimi projekti bi zlasti izpostavili protivojni projekt »Tone, pazi, metek!«, ki smo ga oblikovali v sodelovanju s *Stripburgerjem* in kabarejsko skupino Slon in Sadež. Projekt sestavljata glasbeni CD *Slon in Sadež* in antologija stripa *Warburger*, ki sta svojevrstni odziv alter-pop-kulture na prevzetno vladno propagiranje vstopa Slovenije v zvezo Nato in zaničljiv odnos politične elite do drugače mislečih. Projekt smo zaključili 11. septembra s skupnim dogodkom v Menzi pri Koritu, na Metelkovi.

Bralne kulture v novih razmerah založniške produkcije: empirične ugotovitve, analiza položaja in predlogi za razvoj založniške politike RS

Vodja projekta

Mag. Aldo Milohnič
aldo.milohnic@mirovni-institut.si

Sodelavci

---

dr. Maja Breznik, dr. Janez Jug, dr. Silva Novljan, Jasna Babič (admin. sodelavka)

Namen in cilji

Raziskovalna skupina je z empiričnimi ugotovitvami poskušala pokazati, v kolikšni meri založništvo, ki uravnava svoje programe po tržnih merilih, zadovoljuje potrebo po knjigi kot »nacionalnem blagu«. Vzporedno je potekala analiza, kako uspešno zapolnjujejo vrzeli neprofitni in subvencionirani založniški programi. Nazadnje pa smo te ugotovitve primerjali z načini distribucije in branostjo, pri čemer nas je zanimal zlasti odkup in branost v splošnoizobraževalnih knjižnicah.

Vsebina

V desetih letih razločevanja profitnega založniškega programa od neprofitnega so nastale programske strategije založb, zato je raziskovalna skupina proučila bralno kulturo, ki jo gojijo založbe. Na eni strani je bilo namreč treba ugotoviti, v kolikšni meri založniški trg samodejno skrbi za knjigo kot »nacionalno blago«, se pravi kot sredstvo opismenjevanja in izobraževanja, na drugi strani pa je bilo potrebno morebitne vrzeli primerjati z analizo bralne kulture, ki jo podpirajo subvencionirani programi.

Metode

Empirične metode (urejanje podatkovnih baz na podlagi izpisov podatkov iz knjižničnega programa COBISS, anketno zbiranje podatkov neposredno od založb in medsebojne primerjave), kvalitativne metode (študij referenčne literature), policy analiza.

Dogodki

Več sestankov s predstavniki ministrstva za kulturo.

Predstavitev rezultatov raziskave v okviru Založniške akademije, ki je potekala novembra v okviru slovenskega knjižnega sejma.

Rezultati

Izsledke raziskave smo predstavili v obsežnem zaključnem elaboratu, ki smo ga oddali naročnikom (MK in MŠZŠ) ter nekaterim zainteresiranim strokovnjakom. V načrtu je objava raziskovalnega poročila. V času raziskave sta raziskovalki dr. Maja Breznik in dr. Silva Novljan objavili nekaj člankov, ki se nanašajo na tematiko tega raziskovalnega projekta.

Učinki

O učinkih bomo lahko poročali šele v letu 2004, ker je bila javna predstavitev raziskovalnega poročila šele konec novembra. V januarju 2004 je predviden interni posvet, ki ga je sprožila predstavitev projekta na Založniški akademiji. Vsekakor pa pričakujemo, da bodo izsledki tega raziskovalnega projekta vplivali na prihodnje odločitve snovalcev založniške politike v Sloveniji, predvsem pa naročnika, to je ministrstva za kulturo.

Partnerji

Matične organizacije sodelavcev na projektu, IZUM

Financerji

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije

Časovni potek

V letu 2002 je bil poudarek na zbiranju potrebnih empiričnih podatkov. Tako so bile izdelane podatkovne baze na podlagi evidenc iz knjižničnega programa COBISS, ki so jih izdelali na inštitutu IZUM. Hkrati je potekalo delo na zbiranju podatkov neposredno od založb, ki so bile pripravljene sodelovati v raziskavi. Tako pridobljene podatke je raziskovalna skupina v začetku leta 2003 uredila v obliko, ki omogoča interpretacijo.

Raziskavo smo zaključili oktobra, ko smo oddali zaključno poročilo in ga novembra predstavili javnosti na slovenskem knjižnem sejmu.

Kratka evalvacija

Projekt je bil uspešen. Raziskovalno poročilo smo končali in oddali financerja en mesec pred iztekom pogodbenega roka. Odzivi naročnika na raziskavo so bili pozitivni. Predstavitev raziskave na Založniški akademiji je bila uspešna in je celo spodbudila pogovore o internem posvetu na temo »bralne kulture«, ki bi bil predvidoma v začetku 2004. Raziskovalka dr. Maja Breznik se je aktivno vključila v javno polemiko (potekala je v *Mladini* in *Delu*) o uvajanju t. i. knjižničnega nadomestila avtorjem za izposajo knjig v knjižnicah. Slabost projekta je bila v tem, da nam je kvantitativni del raziskave vzel več časa, kot smo načrtovali, zato smo imeli nekoliko manj časa za zaključne analize in priporočila. A kljub temu raziskovalno poročilo ni nič slabše in, kot rečeno, smo ga oddali celo pred predvidenim rokom.

Kulturna vzgoja

Nosilka projekta

Dr. Majda Hrženjak
majda.hrzenjak@guest.arnes.si

Sodelavka

Valerija Vendramin, Pedagoški inštitut, raziskovalka

Namen in cilji

V raziskovalni nalogi *Kulturna vzgoja* izhajamo iz predpostavke, da je kulturna vzgoja pri nas nedomišljena in neartikulirano področje. To ne pomeni, da se dejavnosti kulturne vzgoje ne izvajajo, temveč da tako v izobraževalni kot v kulturni sferi niso ustrezno sistemsko umeščene, spodbujane in osmišljene. Povezovanje kulture in izobraževanja je pri nas bolj ali manj stvar naključja in dobre volje posameznikov. Namen projekta je zato vzpostavitev konceptualnih, metodoloških, političnih in praktičnih nastavkov za razmah strokovnih razprav o kulturni vzgoji in njeno praktično udejanjanje.

Vsebina

Projekt je bil zastavljen v treh fazah: V prvi gre za konceptualno analizo kulturne vzgoje, v drugi smo elaborirali kulturno vzgojo na načelni, politični ravni skozi analizo politik in v tretji fazi smo na nordijskih, zlasti švedskih primerih »dobre prakse« pokazali načine realizacije kulturne vzgoje.

Metode

Delo temelji na treh metodah: konceptualni analizi, analizi politik in primerih »dobre prakse«. Poleg teh treh osnovnih metod smo v raziskovalnem procesu opravili tudi študijski obisk relevantnih švedskih institucij, ki se ukvarjajo z otroško kulturo in kulturno vzgojo, velik del projekta pa je obsegalo »on-line« zbiranje gradiva.

Dogodki

/

Rezultati

- dve samostojni poglavji v Blatnik, M. M., ur., *Beremo skupaj. Priročnik za spodbujanje branja*. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2003, str. 73–77;
- tematski blok štirih člankov o kulturni vzgoji v reviji *Šolsko polje* (v pripravi);
- objava celotnega poročila o projektu na internetnih straneh Ministrstva RS za kulturo;
- osem predavanj v izobraževalnem modulu za vzgojiteljice v vrtcih »Vrtec, medkulturnost, drugačnost«.

Učinki

- kulturna vzgoja je kot prioriteta aktivnost umeščena v osnutku *Nacionalnega programa za kulturo*;
- pridobitev evalvacijske študije;
- dogovori z Ministrstvom za kulturo RS o nadaljevanju razvojnega in raziskovalnega dela na kulturni vzgoji.

Partnerji

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Ministrstvo za šolstvo znanost in šport Republike Slovenije, Mirovni inštitut, Pedagoški inštitut.

Financerji

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, Ministrstvo za šolstvo znanost in šport Republike Slovenije, Mirovni inštitut.

Časovni načrt

Januar, februar – študij gradiva in konceptualizacija rezultatov

Marec, april, maj – priprava zaključnega poročila.

Projekt je bil končan junija 2003.

Kratka evalvacija

S projektom smo dosegli tisto, kar smo hoteli – vzpostaviti kontinuirano razvojno in raziskovalno delovanje na področju kulturne vzgoje. Ministrstvo za kulturo je namreč pokazalo izredno zanimanje za nadaljevanje sodelovanja, zato delo nadaljujemo z

evalvacijsko študijo, v letu 2004 pa je predviden obsežnejši projekt kot nadaljevanje dosedanjega dela na tem področju. Ocenjujemo, da je pokritost tematike z objavami v za to področje referenčni reviji *Šolsko polje* dobra, širša javnost pa za kulturno vzgojo ne kaže večjega interesa. Menimo, da je spodbujanje interesa v širši javnosti za to tematiko naloga ministrstva za kulturo.

CENTER ZA SPOL IN POLITIKO

Policy Frames and Implementation Problems – the Case of Gender Mainstreaming

www.mageeq.net

Nosilka projekta

Doc. dr. Vlasta Jalušič

vlasta.jalusic@mirovni-institut.si

Sodelavke

Mag. Maruša Gortnar, raziskovalka

Barbara Žaucer, raziskovalka

Mojca Sušnik, raziskovalka

Doc. dr. Alenka Švab, svetovalka

Mag. Mojca Pajnik, svetovalka

Špela Veseljak, svetovalka

Dr. Majda Hrzenjak, raziskovalka in koordinatorica.

Namen

»Gender mainstreaming« – ki ga Svet Evrope definira kot (re)organizacijo, izboljšanje, razvoj in evalvacijo političnih procesov na tak način, da postane perspektiva enakosti med spoloma del vseh politik – je strategija politike enakih možnosti, ki je še vedno v procesu oblikovanja. Namen projekta je multidisciplinarna in mednarodna primerjalna študija, kako potekajo procesi oblikovanja strategij in politik »integracije načela enakih možnosti«.

Vsebina

Poleg primerjalne študije neenakosti med spoloma kot problem procesov oblikovanja različnih politik (rekonstruirali bomo oblikovanje politik na štirih področjih: družinske politike, politike do nasilja nad ženskami, politike do politične participacije žensk in politike do prostitucije in naredili primerjavo med šestimi državami: Slovenijo, Avstrijo, Španijo, Grčijo, Madžarsko in Nizozemsko) je vsebina projekta tudi razvijanje metodologije za ugotavljanje nekonsistentnosti v oblikovanju politik enakih možnosti.

Metode

Frame analiza, diskurzivna analiza, primerjalna analiza, uporaba računalniškega programa za kvalitativno analizo Kwalitan.

Dogodki, rezultati, učinki

Mageeq je triletni raziskovalni projekt, doslej je za nami prvo leto dela, ki je bilo posvečeno predvsem konceptualizaciji problemov, osvojitvi metode in zbiranju gradiva. Drugi cilji v tem letu niso bili predvideni.

Partnerji

IWM, Avstrija,
University of Nijmegen, Nizozemska,
Universidad Complutense de Madrid, Španija,
Central European University, Madžarska,
University of Athens, Grčija.

Financerji

---

5. okvirni program Evropske komisije, Mirovni inštitut

Časovni potek

V prvem šestmesečju smo razreševali konceptualna in metodološka vprašanja, rezultat je bil priročnik za projekt.

V drugem šestmesečju smo zbirali gradivo, se usposobili za delo na računalniškem programu Kwalitan, izvedli pilotsko analizo in oblikovali kronologijo (rekonstrukcijo) pomembnih dogodkov za posamezno področje.

Kratka evalvacija

Razpravljanje o tem, kaj sploh iščemo in kako do tega priti, je pokazalo, da gre za projekt, v katerem nobena faza ni nikoli povsem končana. Nenehno delamo na metodoloških, konceptualnih izboljšavah, boljši kvaliteti izbranega materiala in poglobljanju analiz. Jasno je postalo tudi, da bo za analize potrebno več časa, kot smo jim ga namenili. Težavnost projekta je deloma povezana tudi s skorajda popolnim mankom debat, literature in dogodkov na temo »gender mainstreaming« v Sloveniji. Zato (pa tudi zato, ker gre za

strategijo EU) je pričakovati, da bo projekt, ko bo že nekoliko napredoval, vzbudil precejšnje zanimanje javnosti.

Sociološka konceptualna analiza družinske politike v Sloveniji z vidika družinskih sprememb – postdoktorski projekt

Vodja projekta

Doc. dr. Alenka Švab
alenka.svab@mirovni-institut.si

Sodelavci

Individualni postdoktorski projekt

Namen in cilji

Identificirati konceptualne pomanjkljivosti družinske politike v luči družinskih sprememb. Na podlagi analize konceptualnih okvirov in najnovejših trendov družinskih politik v državah članicah EU identificirati relevantne značilnosti, ki jih je mogoče aplicirati na slovenski kontekst. Oblikovati predloge za konceptualne izboljšave družinske politike.

Vsebina

Konceptualna zastavitev družinske politike in ukrepi, ki sledijo iz nje, pogosto ne upoštevajo novejših družinskih trendov. Projekt zajema nalizo družinskih sprememb na zahodu in v primerjavi z našimi trendi, konceptualno analizo družinske politike (kot izhaja iz Resolucije), izbor študij primerov (primerjava z EU) ter izdelavo predlogov za konceptualne spremembe družinske politike v Sloveniji.

Metode

Študij strokovne (sociološke) literature na temo družinskih sprememb, vsebinsko analizo zbrane dokumentacije, analiza statističnih in demografskih podatkov, konceptualna primerjalna analiza družinskih politik držav članic EU (najboljše prakse za posamezna področja), policy analiza.

Dogodki

/

Rezultati

Uredništvo:

- Sevenhuijsen, S., Švab, A. (ur.). 2003. *Labirinti skrbi. Pomen perspektive etike skrbi v socialni politiki*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Švab, A. 2003. Urednica tematskega bloka Etika skrbi – teorija, politike, prakse. V: *Teorija in praksa*, letnik XL, št. 6.
- Izvirni znanstveni članek:
- Švab, A. 2003. Kako skrbna je država? Konceptualizacija skrbi v družinski politiki v Sloveniji. V: Sevenhuijsen, S., Švab, A. (ur.). *Labirinti skrbi. Pomen perspektive etike skrbi v socialni politiki*. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Švab, A. 2003. Skrb med delom in družino: koncept usklajevanja dela in družinskih obveznosti v družinski politiki. V: *Teorija in praksa*, letnik 40, št. 6.

V pripravi:

Priprava analize politike o starševstvu s trace metodo v follow-up projektu »Tracing Social Policies in Accession Countries« (analiza Resolucije o temeljih oblikovanja družinske politike v Sloveniji ter zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih).

Partnerji

/

Financerji

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije

Časovni potek

---

1. analiza Resolucije o temeljih oblikovanja družinske politike v Republiki Sloveniji, pisanje članka za knjigo *Labirinti skrbi*: januar 2003–april 2003;
2. uredništvo knjige *Labirinti skrbi*: maj–julij 2003;
analiza družinske politike skozi koncept usklajevanja dela in družine ter pisanje članka: julij–avgust 2003;
3. uredništvo tematskega bloka za *Teorijo in prakso*: september–oktober 2003;

analiza družinske politike skozi koncepte, ki se nanašajo na starševstvo (usklajevanje dela in družine, enake možnosti itd.): november–december 2003.

Kratka evalvacija

Postdoktorski projekt je še v teku (v 21. mesecu od tridesetih), v tem obdobju je tekkel po načrtih – nadaljevali smo analizo stanja na področju družinskih trendov in družinskih politik v državah EU in Sloveniji – začela se je leta 2002 – in se usmerili predvsem v analiziranje posameznih primerov oz. segmentov družinske politike (usklajevanje dela in družine, starševstvo, etika skrbi in možnosti konceptualnih nastavkov v družinski politiki). V letošnjem letu smo začeli tudi s publiciranjem rezultatov pričujočega projekta. V tem kontekstu lahko potek projekta v celoti ocenimo kot uspešnega.

Družinski in socialni konteksti življenja istospolno usmerjenih v Sloveniji in predlogi usmeritve politike za istospolno usmerjene – projekt CRP

Vodja projekta

Doc. dr. Alenka Švab
alenka.svab@mirovni-institut.si

Sodelavci

Mag. Roman Kuhar, raziskovalec

Namen in cilji

Projekt je namenjen raziskavi socialnega in družinskega konteksta življenja istospolno usmerjenih pri nas, v končni fazi pa oblikovanju predlogov za politiko na tem področju.

Vsebina

Projekt poteka po zastavljenih načrtih. V letu 2003 smo izvedli naslednje dejavnosti: priprava vprašalnika, izvedba delavnice oz. izobraževanje za anketarje, vzorčenje, izvedba anketiranja, priprava baze podatkov, statistična obdelava podatkov, priprava sumarnika, preliminarna analiza podatkov; prezentacija podatkov širši in strokovni javnosti; prezentacija in javni nastopi v zvezi z zakonom o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti.

Metode

Študij strokovne literature (metodologija in študije GLBT), kvantitativna raziskava (anketiranje), kvalitativno vzorčenje (snow-ball), kvantitativna obdelava podatkov (SPSS), analiza podatkov.

Dogodki

Okrogle mize, forumi

Kuhar R. 2003. Zakon o partnerskih skupnostih. Okrogla miza. Ljubljana: Študentska arena, 16. 10. 2003.

Kuhar, R. 2003. Forum »Slovenija, Evropska unija in istospolno usmerjeni«. Ljubljana: Mirovni inštitut v soorganizaciji s Centrom Evropa. Ljubljana: 29. 10. 2003 (Organizator in voditelj foruma).

Švab, A. 2003. Družinski in socialni konteksti življenja istospolno usmerjenih v Sloveniji. Predstavitev preliminarnih podatkov raziskave. Prispevek na Forumu »Slovenija, Evropska unija in istospolno usmerjeni«. Ljubljana: Mirovni inštitut v soorganizaciji s Centrom Evropa, 29. 10. 2003.

Švab, A., Kuhar, R. 2003. Družinski in socialni konteksti življenja istospolno usmerjenih v Sloveniji. Okrogla miza. Ljubljana: Filozofska fakulteta, 3. 11. 2003.

Švab, A. 2003. Zakon o registraciji istospolnih partnerstev. Pogovor v studiu. Oddaja Studio ob 17h. Ljubljana: Radio Slovenija, 28. 11. 2003.

Rezultati

Konference

Švab, A., Kuhar, R. 2003. Raziskovanje 'skritih' socialnih manjšin: primer raziskave o družinskih in socialnih kontekstih življenja istospolno usmerjenih v Sloveniji. Referat na slovenskem sociološkem srečanju »Družbena gibanja in civilna družba danes«, Portorož, 9.–11. 10. 2003.

Švab, A., Kuhar, R. 2003. Everyday Life of Gays and Lesbians in Slovenia: preliminary survey results. Mednarodna konferenca »Participation Opportunities: Perspectives for Inclusion of marginalized Groups.« Ljubljana: Mirovni inštitut, 6.–8. 11. 2003.

Članki (avtorski)

Švab, A., Kuhar, R. 2003. Raziskovanje 'skritih socialnih manjšin': primer raziskave o družinskih in socialnih kontekstih življenja istospolno usmerjenih v Sloveniji. Povzetek referata. V: Kramberger, A. (ur.). *Družbena gibanja in civilna družba danes*, (Novice SSD). Ljubljana: Slovensko sociološko društvo, 2003, str. 22–25.

Švab, A., Kuhar, R. 2003. *Sumarnik podatkov iz kvantitativnega dela raziskave »Družinski in socialni konteksti življenja istospolno usmerjenih v Sloveniji«*. Ljubljana: Mirovni inštitut.

Intervjuji, izjave

Kuhar, R. 2003. Življenje gejev in lezbijk v Sloveniji. Radijski intervju, Kranj: Radio Kranj, 13. 9. 2003.

Švab, A. 2003. Izjava za Val 202 ob organizaciji Forumu.

Kuhar, R. 2003. Izjava za Studio City. Ljubljana: RTV Slovenija, 10. 11. 2003.

Švab, A. 2003. Studio ob 17h. Pogovor v studiu. Ljubljana: Radio Slovenija (1. program), 28. 11. 2003. (oddajo je vodil novinar Jernej Verbič).

Švab, A. 2003. Intervju za članek. (Mitja Blažič za Sobotno prilogo *Dela*).

Učinki

Rezultate projekta uporablja ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v postopku pripravljanja zakona o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti.

Rezultate raziskave bosta uporabila v svojih diplomskih nalogah dva študenta. Nosilka projekta je mentorica študentki, ki je prijavila diplomsko nalogo na FDV (smer sociologija).

Rezultate raziskave v svojem delu uporabljajo tudi NVO-ji.

Partnerji

/

Financerji

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Republike Slovenije

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije

V letu 2003 še: OSI NY

Časovni potek projekta

Priprava vprašalnika: januar – marec

Izvedba izobraževanja za anketarje – 25. 3. 2003

Izvedba anketiranja: april–julij

Priprava baze podatkov: julij

Obdelava podatkov: avgust–september

Priprava preliminarne analize: september

Javna prezentacija podatkov (konference, organiziranje javnih dogodkov in sodelovanje na javnih dogodkih): september–november

Vsebinske priprave na kvalitativni del raziskave (poglobljeni intervjuji, fokusne skupine): september–december

Kratka evalvacija

Ocenimo ga lahko kot zelo uspešnega po več kriterijih:

- projekt sledi zastavljenim načrtom;
- nekatere načrte smo celo preseгли (dvakrat večji vzorec, kot je bil prvotno načrtovan);
- velik javni odziv oz. interes za raziskavo in dobljene podatke (številne izjave za medije, povabila na pogovore, okrogle mize);
- uporaba podatkov v postopku oblikovanja in sprejemanja zakona o registraciji istospolnih partnerskih skupnosti;
- številni javni nastopi in organizirani dogodki;
- visoke ocene javnih nastopov (npr. E-E konferenca Participation Opportunities).

Migracije in trgovina z ljudmi

Vodja projekta

Dr. Simona Zavratnik Zimic
simona.zavratnik@mirovni-institut.si

Sodelavke

---

mag. Mojca Pajnik, raziskovalka na Mirovnem inštitutu
mag. Petra Lesjak-Tušek, raziskovalka, sodelavka Mirovnega inštituta
Tatjana Pezdir, podipl. študentka, sodelavka Mirovnega inštituta
Alenka Malenšek, vodja Misije IOM Ljubljana
Urša Kavčič, IOM Ljubljana

Namen in cilji

Namen projekta je analiza fenomena trgovine z ljudmi, s poudarkom na trgovini z ženskami in otroci za namene seksualnega izkoriščanja. Osnovni cilj je pripraviti študijo za slovenski prostor, pri čemer izhajamo iz ugotovitve, da koherentna analiza za slovensko okolje še ne obstaja, četudi so bile podobne analize narejene v večini vzhodnoevropskih in balkanskih držav.

Vsebina

Glavni raziskovalni fokus zajema naslednja vprašanja:

Kakšno je stanje in kakšen je »obseg« trgovine z ljudmi v slovenskem okolju, pri čemer smo postavili hipotezo, da Slovenija predstavlja ne le tranzitno območje, temveč tudi ciljno in izvorno državo v poteh trgovanja z ljudmi.

Kakšni so odzivi različnih javnosti in kakšne so politike preprečevanja trgovine z ljudmi v nacionalnem okolju? Zanimajo nas tako vladne kot medvladne in nevladne aktivnosti.

Kakšne so percepcije različnih javnosti in katera so popularna razumevanja trgovine z ljudmi (javno mnenje, srednješolci)? Menimo, da je poznavanje tega fenomena precej površinsko, k čemur pripomore nezadostno informiranje in ozaveščenost.

Metode

Pri pridobivanju podatkov smo uporabili naslednje tehnike zbiranja:

- vprašalniki (za NVO, za vladne in medvladne organizacije v Sloveniji),
- vprašalniki (za NVO, za vladne in medvladne organizacije v tujini),
- intervjuji s predstavniki vladnih institucij, eksperti, NVO v Sloveniji,
- analiza medijskega poročanja,
- anketa med srednješolsko populacijo,
- reprezentativna anketa (prerez javnega mnenja),
- intervjuji z žrtvami trgovine z ljudmi.

Dogodki

- Tiskovna konferenca ob predstavitvi knjige *Where in the puzzle: trafficking from, to and thorough Slovenia: assesment study*, IOM Ljubljana, 2003, v Centru Evropa, 9. oktobra 2003.
- Izobraževalni seminarji IOM Ljubljana v sodelovanju z angleško ambasado v Sloveniji »Izgradnja kapacitet na področju preprečevanja trgovine z ljudmi v Sloveniji« za medije (9. oktobra), učitelje (10. oktobra), za vladne organizacije (16. oktobra) in nevladne organizacije (17. oktobra).
- Forum Mirovnega inštituta »Trgovina z ljudmi – izkoriščanje žensk za seksualno industrijo«, Cankarjev dom, Ljubljana, 17. november 2003.

Rezultati

Publikacija avtoric Simone Zavratnik Zimic, Urše Kavčič, Mojce Pajnik in Petre Lesjak-Tušek: *Where in the puzzle: trafficking from, to and thorough Slovenia: assesment study*. Ljubljana: IOM, 2003.

Učinki

O izidu publikacije so obširno poročali številni slovenski mediji, med njimi *Delo* (10. 10.), *Dnevnik* (10. 10.), *Večer* (10. 10.), *Val 202* (9. 10.), Studio City na *TV Slovenija* (13. 10. in 15. 12.), *Radio Kranj* (9. 10.), *Svobodna misel* (14. 11.), STA (9. 10.) itd.

Financerji

Mirovni inštitut
IOM Ljubljana

Časovni potek

Projekt je potekal kontinuirano v letu 2003.

Kratka evalvacija

Projekt je pomenil pomemben prispevek k javni obravnavi vprašanja trgovine z ljudmi v slovenskem prostoru, v katero so bili vključeni različni akterji: vladne, medvladne in nevladne institucije in organizacije ter različni eksperti. Bistvena prispevka sta problematizacija in osveščanje tako širše javnosti kot specializiranih javnosti (na primer vladne organizacije, učitelji ipd.) in priprava priporočil za nadaljnje aktivnosti na področju preprečevanja trgovine z ljudmi, zaščite in varovanja žrtve ter ozaveščanja in informiranja javnosti. Projekt predstavlja v tej fazi zbir osnovnih informacij, ki bodo služila za osnovo nadaljnjim raziskavam.

Seksualno državljanstvo

Vodja projekta

Mag. Roman Kuhar

roman.kuhar@mirovni-institut.si

Sodelavci

Individualni doktorski projekt

Namen in cilji

Cilj doktorskega projekta je raziskati, kako seksualnost kot kategorija vpliva na državljanstvo, ki se na prvi pogled zdi neproblematičen pravni institut, ki izenačuje ljudi. Podrobnejši pogled namreč pokaže, da je državljanstvo še kako odvisno tako od spola kot spolne usmerjenosti posameznika. V okviru tega je cilj pretresti tudi aktualno gejevsko in lezbično gibanje in politiko (vprašanje registriranega partnerstva) tako v Sloveniji kot EU.

Vsebina

Raziskava izhaja iz kritike »queer« teorije asimilacijskih teženj aktualnega zahodnoevropskega in ameriškega gejevskega in lezbičnega gibanja, ki poskuša enakost zagotoviti tako, da se interpelira v heteroseksualne institucije, pri tem pa jih ne postavi pod vprašaj, ampak jih z, na primer, zahtevami po homoseksualnih porokah samo dodatno podpira.

Vsebinski sklopi dela so sledeči: seksualnost, vprašanje esencializma in konstruktivizma (Foucault, Weeks), zasebnost / javnost in seksualnost, gejevska in lezbična politika / seksualna politika / identitetna politika, kritike gejevske in lezbične politike s strani queer / kritika heteronormativnosti, queer politika, seksualno državljanstvo, vsakdanje življenje gejev in lezbijk (podatki iz raziskave MI).

Metode

Strokovna literatura

Analiza gradiv

Kvantitativna in kvalitativna metodologija (pri raziskavi o vsakdanjem življenju gejev in lezbijk v Sloveniji)

Financerji

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije.

Časovni potek projekta

Študij relevantne literature in zbiranje podatkov: september 2003

Študijski obisk, CEU, Budimpešta: november 2003–marec 2004

Pisanje naloge: marec 2004–november 2004

Kratka evalvacija

Raziskava je v svoji zgodnji fazi, zato o rezultatih še ni mogoče govoriti. Za doktorski projekt smo uspeli oblikovati koncept in zbrati relevantno literaturo. V pripravi je tudi prijava naloge.

CENTER ZA SODELOVANJE VZHOD – VZHOD

Uporaba perspektive etike skrbi v socialni politiki. The Use of the Ethics of care perspective in Social Policy.

Vodja projekta

Mag. Mojca Pajnik
mojca.pajnik@mirovni-institut.si

Sodelavke

Doc. dr. Alenka Švab, koordinatorica vsebinskega dela
Prof. Selma Sevenhuijsen, vodja delavnice
Doc. dr. Vesna Leskošek, vsebinska pomoč pri delavnici
Živa Humer, pomoč pri projektu

Namen in cilji

Namen delavnice je bil predstavitev temeljnih konceptov etike skrbi in predstavitev ter praktična uporaba metode »trace« v dokumentih s področja socialne politike. Namen je bil tudi pridobitev partnerjev iz držav kandidatk za vstop v EU.

Vsebina

Vsebinsko je bila dvodnevna delavnica razdeljena na teoretski in praktični del. V prvem, teoretskem delu so se udeleženci in udeleženke seznanili s temeljnimi koncepti etike skrbi, s pojmovanjem skrbi kot demokratične prakse in kot elementa državljanstva. V praktičnem delu je Selma Sevenhuijsen predstavila metodo »trace«, s pomočjo katere so udeleženci in udeleženke analizirali *Nacionalni program boja proti revščini in socialni izključenosti* (izdalo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve RS, 2000).

Metode

Dvodnevna delavnica je potekala v obliki predavanj in debate v dopoldanskem delu ter praktičnega dela, ki je potekalo v manjših skupinah (dva ali trije udeleženci/ke).

Dogodki in aktivnosti

Mednarodna delavnica je bila od 14. do 15. januarja v City Hotelu Turist v Ljubljani.

Rezultati

Udeleženci in udeleženke so spoznali temeljne koncepte etike skrbi in se seznanili z uporabo metode »trace«, ki se uporablja za analizo dokumentov s področja socialne politike.

Učinki

Nadaljnje sodelovanje v obliki elektronskih kontaktov in delavnice.

Končni rezultat tega projekta bo objava publikacije, v kateri bodo zbrani analizirani dokumenti s pomočjo metode »trace«.

Partnerji

Center za sodelovanje Vzhod – Vzhod, Mirovni inštitut

Prof. Selma Sevenhuijsen, Univerza v Utrechtu

Financer

Center za sodelovanje Vzhod – Vzhod, Mirovni inštitut

Časovni potek

---

1. faza: priprava → oktober 2002–januar 2003
2. faza: izvedba seminarja → 14.–15. januar 2003
3. faza: evalvacija → februar 2003

Kratka evalvacija

Projekt je bil glede na zastavljene cilje in namena delavnice izveden zelo uspešno. Udeleženci in udeleženke so pridobili nova znanja in izkušnje s področja etike skrbi, uporabe metode »trace« ter navezali kontakte. Njihovo zadovoljstvo je razvidno tudi iz evalvacijskih listov, kjer so ocenjevali vsebino, strukturo in organizacijo delavnice (ocene od 1 do 5; povprečna ocena vseh ocenjevanih elementov je 4,51). Izrazili so željo, da bi delavnica s tako vsebino trajala več dni in da bi več časa namenili diskusiji, delu v skupini ter strukturiranju nadaljnjega sodelovanja.

Prvi regionalni seminar o izobraževanju o človekovih pravicah za učitelje in aktiviste iz jugovzhodne Evrope.

Vodja projekta

Mojca Pajnik

mojca.pajnik@mirovni-institut.si

Sodelavci

Alenka Bregant, Šola za mir, koordinatorica projekta

Aleksander Bregant, Šola za mir, pomoč pri projektu

Živa Humer, Mirovni inštitut, sokoordinatorica projekta

Namen in cilji

Glavni namen petdnevnega seminarja je bil predstavitev temeljnih konceptov človekovih pravic, učenje in izmenjava izkušenj s področja izobraževanja o človekovih pravicah, o metodoloških in pedagoških pristopih. Prav tako je bil cilj seminarja osnovati mrežo učiteljev in učiteljic ter predstavnic in predstavnikov nevladnih organizacij, ki delujejo na področju izobraževanja o človekovih pravicah v državah jugovzhodne Evrope.

Vsebina

Vsebinsko je seminar povezoval teoretične in praktične vidike izobraževanja o človekovih pravicah. Seminar se je osredotočil tako na vsebine kot na zaščitne mehanizme človekovih pravic. Poudarek je bil na razpravi o oblikovanju kurikulumu v šolskem sistemu (metodološki pristopi, vloga učitelja). Podana je bila refleksija o percepciji meja in migracij ter učenju človekovih pravic na primeru migrantov. Izpostavljeni sta bili tudi temi homoseksualnost in homofobija ter razprava o spolni diskriminaciji v šolskem sistemu.

Metode

Seminar je potekal v obliki predavanj, diskusij, dela v manjših skupinah in individualnih prezentacij udeležencev in udeleženk o lastnem delovanju na področju človekovih pravic.

Dogodki in aktivnosti

Mednarodni seminar je potekal od 24. do 28. februarja 2003 v Garni Hotelu Tabor v Mariboru.

Medijska pokritost: 24. 2. 2003 → reportaža na osrednjem dnevniku *POP TV*, reportaža na *SLO 1* v Odmevih, reportaža na regionalnem dnevniku *RTS*, poročanje na regionalni *TV Maribor*, trije intervjuji z Alenko Bregant, Matjažem Hanžkom in udeleženci na *Radiu SLO1* – osrednji dnevnik, *Radio City* (javljanje v živo) in *Radio Center* (javljanje v živo), poročanje o dogodku na *STR*;

25. 2. 2003 → članek v *Večeru*: Slabo poznavanje človekovih pravic (novinarka Katrin Mlakar), reportaža na *RTS*, intervju z Alenko Bregant in predavateljem EIP International Yvesom Ladorjem v živo v oddaji *Živa* na *TV Maribor*.

26. 2. 2003 → članek v *Večeru* na naslovnici: Zavest o svojih in tujih pravicah in Dobra zakonodaja ni dovolj (novinarka Katrin Mlakar).

Napoved dogodka je bila objavljena tudi na internetu na spletni strani Šole za mir, na spletni strani Mirovnega inštituta, na spletni strani EIP International ter spletni strani o izobraževanju Sveta Evrope, poročanje o dogodku pa je bilo moč prebrati na portalu slowwwenia.com in spletni strani *STA*.

Rezultati

Izmenjava izkušenj, znanja in kontaktov udeležencev in udeleženk seminarja. Konkretni rezultat je vzpostavitev aktivne elektronske mreže, katere namen je predvsem distribucija informacij in idej o povezovanju ter izmenjava znanja o človekovih pravicah.

Učinki

Nadaljnje sodelovanje udeležencev in udeleženk prek mreže.

Partnerji

EIP Slovenia – Šola za mir

Svet Evrope – projekt »Education for Democratic Citizenship«

Center za sodelovanje Vzhod – Vzhod, Mirovni inštitut

Financerji

Svetovna zveza šol za mir EIP International

Svet Evrope – projekt »Education for Democratic Citizenship«
Center za sodelovanje Vzhod – Vzhod, Mirovni inštitut

Časovni potek projekta

---

faza: priprava → september 2002–februar 2003

faza: izvedba → 24.–28. februar 2003

faza: evalvacija in končno poročilo → marec–april 2003

Kratka evalvacija

Mednarodnega seminarja se je udeležilo 55 udeležencev in udeleženk iz 17 držav, ki so aktivno sodelovali v diskusijah, delu v skupinah in predstavitev projektov ter organizacij, v katerih delujejo. Izpostavljena je bila nujnost preseganja razcepa med teorijo in prakso na področju človekovih pravic, zlasti pri izvrševanju človekovih pravic. Udeleženci in udeleženke so aktivno sodelovali tudi pri evalvaciji seminarja.

Evalvacijske liste so dobili vsak dan po koncu seminarja, kar pomeni dnevno evalvacijo, ki omogoča natančno oceno petdnevnega seminarja. Iz evalvacije je razvidna želja po nadaljnjem sodelovanju na podobnih seminarjih in delavnicah kot tudi sodelovanje prek elektronske mreže.

Public Policy Round Table Discussion and Workshop (Public Policy and think tanks)

Okrogla miza in delavnica o javnih politikah (javne politike in »think tanks«)

Vodja projekta

Mag. Mojca Pajnik

mojca.pajnik@mirovni-institut.si

Mojca Sušnik

mojca.susnik@mirovni-institut.si

Sodelavke

Mag. Mojca Pajnik, programska direktorica

Mojca Sušnik, koordinatorica programa

Živa Humer, pomoč pri projektu

Namen in cilji

Mednarodna delavnica je bila organizirana za sodelavce in sodelavke Mirovnega inštituta ter njihove partnerje iz tujine. Namen je bil izpopolniti znanje o pomenu politik, se seznaniti s ciklusom oblikovanja politik in procesom komunikacije o politikah. Glavna ideja je bila pridobitev novih znanj za delo na prihodnjih projektih, ki vključujejo dimenzije oblikovanja politik.

Vsebina

Vsebinsko je bila delavnica razdeljena na dva dela: prvi dan je bil namenjen nadgradnji znanja o procesu oblikovanja politik s poudarkom na vlogi »think tanks«. Proces oblikovanja ne zajema le cilje določenega delovanja, temveč je poudarek na procesu kot celoti. Prvi dan delavnice sta vodila Jose de Barros iz Public Policy Centres Initiative iz Budimpešte in Jacek Kucharczyk iz Institute for Public Affairs iz Varšave. Drugi dan se je nadaljeval s predstavitvijo načrta projekta ene izmed skupin, sledila je predstavitev inštitutov s strani udeležencev in udeleženek iz posameznih držav. V popoldanskem delu so udeleženci in udeleženke delali v tematskih skupinah na prihodnjih projektih. Bilo je šest

različnih skupin: manjšinski mediji, civilna družba, trgovanje z ljudmi, Evropa in ZDA, etika skrbi in DPU.

Metode

Dvodnevna delavnica je potekala v obliki predavanj, diskusije in praktičnega dela pisanja načrta projekta prvi dan ter drugi dan delavnice v obliki predstavitev posameznih inštitutov in tematskega dela na projektih.

Dogodki in aktivnosti

Mednarodna delavnica je bila od 29. do 31. 5. 2003 v Hotelu Kompas, Kranjska Gora.

Rezultati

Izoblikovanje idej o prihodnjih projektih (večinoma z začetkom v letu 2004).

Učinki

Nadaljnje sodelovanje udeležencev in udeleženk na projektih.

Partnerji

Public Policy Centres Initiative, Budimpešta
Center za sodelovanje Vzhod – Vzhod, Mirovni inštitut

Financerji

Public Policy Centres Initiative, Budimpešta
Center za sodelovanje Vzhod – Vzhod, Mirovni inštitut

Časovni potek projekta

---

faza: priprava → marec–maj 2003

faza: izvedba delavnice → 29. 5.–31. 5. 2003

faza: evalvacija → junij 2003

Kratka evalvacija

Mednarodna delavnica je bila glede na zastavljene cilje in namena izvedena uspešno. Udeleženci in udeleženke so prvi dan nadgradili znanje o procesu oblikovanja politik in vlogi »think tanks«. V praktičnem delu pa so v skupinah pisali načrte projektov, ki so jih tudi predstavili. Drugi dan so udeleženci in udeleženke aktivno sodelovali v predstavitev inštitutov, iz katerih prihajajo, kot tudi v tematskih skupinah, kjer so delali na skupnih prihodnjih projektih. Udeleženci in udeleženke so aktivno sodelovali tudi pri evalvaciji delavnice. Evalvacijske liste so dobili prvi in drugi dan delavnice: najprej so ocenjevali prvi dan, drugi dan pa delavnico v celoti. Njihovo zadovoljstvo je razvidno iz evalvacijskih listov, kjer so ocenjevali vsebino, strukturo in organizacijo delavnice (ocene od 1 do 5; povprečna ocena vseh ocenjevanih elementov je 4,25).

Participation Opportunities: Perspectives for Inclusion of marginalized Groups **Možnosti participacije: perspektive za vključevanje marginaliziranih skupin**

Vodja projekta

Mag. Mojca Pajnik

mojca.pajnik@mirovni-institut.si

Mojca Sušnik

mojca.susnik@mirovni-institut.si

Sodelavke

Mag. Mojca Pajnik, programska direktorica

Mojca Sušnik, koordinatorica programa

Namen in cilji

Na mednarodnem seminarju smo z vidika človekovih pravic razpravljali o položaju različnih marginaliziranih skupin. S predstavitvijo različnih študij primera smo reflektirali položaj migrantov, gejev in lezbijk in oseb s hendikepom. Zanimalo nas je, kakšno je stanje na področju človekovih pravic v izbranih državah, kandidatkah za vstop v Evropsko unijo, in kakšno v primerjavi s trenutnimi pravnimi standardi v EU. Izpostavili smo socialno-politične mehanizme podpore in premislili različne vidike politične, kulturne in socialne participacije. Govorili smo tudi o integraciji, politični in socialni vključenosti marginaliziranih skupin.

Vsebina

Vsebinsko je bil seminar prepleten z različnimi študijami primera glede na pripadnike različnih marginaliziranih skupin: migrantov, istospolno usmerjenih in oseb s hendikepom.

Metode

Tridnevni seminar je potekal v obliki predstavitev prispevkov udeležencev in udeleženk iz izbranih držav, ki so jim vedno sledile daljše diskusije.

Dogodki in aktivnosti

Mednarodni seminar je potekal od 6. do 8. 11. 2003 v Hotelu City Turist, Ljubljana.

Rezultati

Projekt je namenjen predvsem migrantom, istospolno usmerjenim in osebam s hendikepom.

Učinki

Nadaljnje sodelovanje udeležencev in udeleženk na projektih.

Medijska pokritost:

Sodelovali smo na dveh tiskovnih konferencah, in sicer v okviru celotnega Festivala LUPA (4. 11. 2003) in na posebni z nekaterimi udeleženci seminarja (7. 11. 2003).

- intervju z dvema udeležencema, mag. Romanom Kuharjem in Kurtom Kricklerjem za *Studio City, TV Slovenija* (novinarka Alenka Kotnik)
- intervju z udeležencem Arturasom Tereskinasom za *Delo* (novinarka Sonja Merljak)
- intervju z udeležencem Tomaszem Kitlinskijem za *Val 202* (novinar Tadej Košmrlj)
- *Radio Slovenija* (novinarka Mateja Železnikar)
- *STA* (novinarka Tjaša Doljak)

Napoved dogodka je bila objavljena tudi na internetu na spletni strani CNVOS-a (v okviru celotnega Festivala LUPA) in na spletni strani Mirovnega inštituta.

Partnerji

Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS) v sodelovanju z

YHD – Društvo za teorijo in kulturo hendikepa in
ŠKUC-LL (Lezbična Lilit)

Financer

Center za sodelovanje Vzhod – Vzhod, Mirovni inštitut

Časovni potek

---

1. faza: priprava → januar–september 2003
2. faza: priprava na seminar → september–november 2003
3. faza: izvedba seminarja → 6.–8. november 2003
4. faza: priprava publikacije z izbranimi teksti → november 2003–december 2004

Kratka evalvacija

Mednarodni seminar je bil glede na zastavljene cilje in namene izveden uspešno. Udeleženci in udeleženke so aktivno sodelovali tudi pri evalvaciji seminarja. Evalvacijske liste so dobili prvi, drugi in tretji dan seminarja, in sicer so najprej ocenjevali vsebino seminarja in prezentacije. Na koncu so ocenili še celotno vsebino, strukturo in organizacijo seminarja. Bili so zelo zadovoljni, saj je povprečna ocena vseh elementov 4,8 (ocene od 1 do 5). Organizatorji nismo dosegli vseh zastavljenih ciljev, saj nismo bili uspešni pri pridobivanju treh ekspertov za posamezne marginalizirane skupine (uspešno se nam je pridružil le en), ki bi nam podali pregled stanja tudi v primerjavi s standardi v Evropski uniji. Hkrati smo od njih želeli pridobiti tudi vsebinsko evalvacijo. Namesto le-te smo skupaj z udeleženci pripravili kratke zaključke seminarja. V letu 2004 pa bomo objavili zbirko izbranih besedil o obravnavanih temah.

Contemporary Citizenship. The Politics of Exclusion and Inclusion II (Is there a chance for a post-national citizenship?)

Sodobno državljanstvo: politike izključevanja in vključevanja II (Perspektive postnacionalnega državljanstva?)

Vodja projekta

Mag. Mojca Pajnik

mojca.pajnik@mirovni-institut.si

Mojca Sušnik

mojca.susnik@mirovni-institut.si

Sodelavke

Mag. Mojca Pajnik, programska direktorica

Mojca Sušnik, koordinatorica programa

Namen in cilji

Namen konference je bil raziskati pomen sodobnih konceptov državljanstva za politično enakost državljanov in različnih manjšin. Želeli smo premisliti omejitve sodobnih konceptov in praks državljanstva. Razpravljali smo o politikah vključevanja v smislu članstva, vendar tudi o aktivnem državljanstvu, aktivni vključitvi ter politični odgovornosti državljanov in državljanek samih.

Vsebina

Vsebinsko je bila konferenca razdeljena na tri glavne tematske sklope: prvi je zajemal konceptualne probleme, drugi vključeval razprave o Evropski uniji in možnostih postnacionalnega državljanstva ter zadnji predstavil študij primera politik vključevanja/izključevanja, analiz vidnih ali/in skritih mehanizmov ter strategij izključevanja v izbranih državah.

Metode

Dvodnevna konferenca je potekala v obliki predstavitev prispevkov udeležencev in udeleženk iz izbranih držav, ki so jim vedno sledile diskusije.

Dogodki in aktivnosti

Mednarodna konferenca je bila od 5. do 6. 12. 2003 v Dijaškem domu Tabor, Ljubljana.

Rezultati

Projekt je namenjen predvsem nevladnim organizacijam in akademikom v srednji in vzhodni Evropi in tudi vladnim uslužbencem, oblikovalcem politik in nenazadnje izključenim skupinam in posameznikom/posameznicam.

Učinki

Nadaljnje sodelovanje udeležencev in udeleženk na projektih.

Partnerji

/

Financerji

Center za sodelovanje Vzhod – Vzhod, Mirovni inštitut

Časovni potek

Projekt se nadaljuje iz leta 2002 in je tik pred zaključkom. Končal se bo v naslednjem letu z izidom izbranih študij v zbirki Politike Symposion.

Kratka evalvacija

Mednarodna konferenca je bila izvedena uspešno. Glede na široka področja, s katerih so prihajali udeleženci in udeleženke, je konferenca pokazala, iz kako različnih pogledov je mogoče razpravljati o konceptih in praksah državljanstva. Udeleženci in udeleženke so aktivno sodelovali tudi pri evalvaciji. Evalvacijske liste so dobili po zaključku zadnjega dne konference, in sicer so ocenjevali dva elementa: kaj je bilo dobro in kaj bi lahko bilo boljše? Organizatorji nismo dosegli vseh zastavljenih ciljev glede na prijavo projekta oziroma so se potrebe skozi izvedbo projekta spremenile. Te spremembe zadevajo predvsem politični kontekst, saj je Slovenija postala kandidatka za vstop v Evropsko unijo.

CENTER ZA MEDIJSKO POLITIKO

Media Watch

Vodja/koordinatorica projekta

Brankica Petković

brankica.petkovic@mirovni-institut.si

Sodelavci

- Sandra Bašić Hrvatinić, članica projektne skupine (področja: zakonodaja, samoregulacija, elektronski mediji, komunikacijske pravice, medijski trg in lastništvo, evropsko medijsko pravo, izobraževanje novinarjev, mednarodne medijske študije);
- Simona Zatler, članica (področja: medijsko pravo, evropsko medijsko pravo, svoboda tiska, etični kodeksi, pravica do popravka in odgovora, avtorizacija, mediji in sodišča);
- Marko Milosavljević, član (področja: javni rtv servisi, novinarstvo, izobraževanje novinarjev);
- Matevž Krivic, član (področja: medijsko pravo, svoboda tiska, etični kodeksi, pravica do popravka in odgovora);
- Gojko Bervar, član (področja: novinarstvo, novinarske organizacije, etični kodeksi, samoregulacija, radio, javni rtv servisi);
- Boris Čibej, član (področja: novinarstvo, mednarodni kontakti);
- Kaja Jakopič, članica (področja: mediji, novinarstvo, javni rtv servisi)
- Aleksandra B. Lubej, članica (področja: mediji, novinarstvo, medijsko sodelovanje v jugovzhodni Evropi, izpopolnjevanje novinarjev)
- Kristina Plavšak, članica (področja: izobraževanje novinarjev, mednarodni kontakti)
- Jaka Repanšek, član (področja: medijsko pravo, medijski trg)
- Sonja Merljak, članica (področja: medijska etika in samoregulacija, izobraževanje novinarjev);
- Lenart Kučič, član (področja: internet, medijski trg)
- Marko Prpič, član (področja: internet, javni rtv sistemi, radio, izpopolnjevanje novinarjev)
- Neva Nahtigal, članica (področja: medijska etika, pravice novinarjev, samostojni novinarji, mediji in manjšine);
- Tonči A. Kuzmanić, Srečo Dragoš, Mitja Velikonja, občasni avtorji študij in analiz;
- Breda Luthar, Jože Vogrinc, Dejan Verčič, ustanovitelji projekta.

Namen in cilji

Media Watch je projekt za spremljanje, proučevanje in poročanje o delu množičnih medijev v Sloveniji. Študije in članke s področja svojega delovanja objavlja v biltenu *Medijska preža* in dvojezični (slovensko-angleški) knjižni zbirki Media Watch. Projekt je nastal konec leta 1997, prve izdaje pa so objavljene marca 1998. Projekt združuje raziskovalce medijskih praks, novinarje, študente in druge zainteresirane za kakovost in odprtost slovenskega medijskega prostora in je tudi sam odprt za nove pobude in sodelavce.

Izhodišče delovanja projekta je v zavedanju pomena novinarstva in javnega govora za ustvarjanje in ohranjanje odprtosti družbenih prostorov in nadzor nad delom javnih oblasti ter zasebnih centrov moči.

Vsebina in metode

Študije in članke o delovanju množičnih medijev v Sloveniji objavljamo v reviji *Medijska preža* in dvojezični (slovensko-angleški) knjižni zbirki Media Watch.

Člani skupine Media Watch se dogovorijo za okvirni seznam področij in tem, ki jih sami in v sodelovanju s številnimi raziskovalci in novinarji spremljajo in kritično analizirajo.

Vsako izdano knjigo predstavimo na tiskovni konferenci ali omizju, revijo *Medijska preža* in knjige iz zbirke Media Watch brezplačno razpošiljamo ciljni javnosti v Sloveniji in v tujini (skupaj okvirno 350 izvodov). Brezplačne izvode prejemajo tudi številne knjižnice. Knjige gredo tudi v prodajo. Brezplačne izvode revije *Medijska preža* dostavljamo v knjigarne, knjižnice, info točke in mladinske klube. Od leta 2003 *Medijsko prežo* tudi prodajamo, vendar le v knjigarnah in z naročnino.

Hkrati v okviru projekta organiziramo tudi omizja Media Watch v Cankarjevem domu o medijski politiki. Na teh omizjih sodelujejo neodvisni strokovnjaki, predstavniki vlade in parlamenta in predstavniki medijskih podjetij in organizacij. Občasno v okviru projekta ustvarimo tudi dokumentarne filme oz. prispevke.

Deluje tudi spletna stran Media Watch (<http://mediawatch.si>), na kateri so shranjene vse doslej izšle publikacije v okviru projekta Media Watch in tudi vsi javni dogodki. V letu 2003 smo ustvarili tudi angleško različico spletne strani Media Watch (www.mirovni-institut.si/mediawatch), na kateri so zaenkrat angleška besedila vseh knjig, ki so izšla v zbirki Media Watch.

Dogodki

V okviru projekta Media Watch smo organizirali omizji o nasilju v medijih in o medijskih podobah homoseksualnosti, ki so se ju poleg avtorjev Media Watch udeležili uredniki in novinarji osrednjih slovenskih medijev ter drugi strokovnjaki za obravnavani temi.

Med predreferendumsko kampanjo o vstopu Slovenije v EU in Nato smo objavili sporočilo za javnost in opozorili na sporne »koprodukcijske« prijeme urada vlade za informiranje pri ustvarjanju medijskih vsebin o vključevanju v Nato na lokalnih televizijah.

Po koncu referendumu o vključevanju Slovenije v Evropsko unijo in Nato smo približno desetim organizacijam za svobodo izražanja in svobodo tiska v svetu poslali pismo o pritiskih na novinarje in medije v času predreferendumske kampanje.

Rezultati

V letu 2003 sta izšli dve številki revije *Medijska preža* (16 in dvojna 17/18). *Medijska preža* dosega obseg 80 strani, povprečno število člankov oz. avtorjev pri vsaki številki je 40–50. Revija vsebuje tudi prilogo v angleškem jeziku. Po prenovljenem formatu revijo distribuiramo prejemnikom brezplačnih izvodov v plastičnem ovitku preko poštnega servisa.

V okviru knjižne zbirke Media Watch sta izšli študiji:

1. *Mediji in nasilje* Dragana Petrovca, raziskovalca pri Inštitutu za kriminologijo;
2. *Medijske podobe homoseksualnosti* Romana Kuharja, raziskovalca pri Mirovnem inštitutu.

Izdali smo zloženko *Priročnik za novinarsko poročanje o manjšinskih skupinah*, ki smo jo povzeli po obsežnejšem priročniku partnerske institucije Media Diversity Institute iz Londona.

V okviru projekta deluje spletna stran. Vse publikacije in dejavnosti projekta Media Watch so shranjene na spletni strani Media Watch, ki jo vzdržuje Ljudmila. URL: <http://mediawatch.ljudmila.org>. Angleška različica spletne strani se nahaja na www.mirovni-institut.si/mediawatch.

V okviru publicistične dejavnosti projekta Media Watch je izšlo drugo *Poročilo Skupine za spremljanje nestrpnosti*, ki sta ga v letu 2003 samostojno pripravila in uredila Roman Kuhar in Tomaž Trplan. Poročilo je prejelo nagrado za oblikovanje v okviru ljubljanskega bienala vizualne umetnosti 2003. Knjige iz zbirke Media Watch pa so bile uvrščene v letni katalog 2003 z najboljšimi rešitvami v grafičnem oblikovanju v Evropi, ki ga je izdala ameriška revija *Print*.

Učinki

Publikacije in omizja Media Watch imajo velik odmev v medijski skupnosti, med raziskovalci, učitelji in študenti novinarstva in komunikologije v Sloveniji. Precejšnjih odmevov in pohval je v tujini deležna knjižna zbirka Media Watch. Publikacije in druge dejavnosti v okviru projekta Media Watch predstavljajo redno obliko refleksije o medijski politiki in medijskih praksah v Sloveniji, v kateri sodelujejo akterji in analitiki s tega področja. Na tak način ima projekt dolgoročni vpliv na kakovost in kulturo medijske dejavnosti in novinarskega dela.

Partnerji

Pri projektu Media Watch redno sodelujejo številni posamezniki iz Slovenije in tujine. Sodelavci iz Slovenije prihajajo z univerz v Ljubljani in Mariboru, iz osrednjih medijskih hiš v Sloveniji, študentskih skupin in iz vrst neodvisnih raziskovalcev ali samostojnih medijskih delavcev. Sodelavci iz tujine prihajajo z univerz, z medijskih inštitutov in centrov ter iz medijskih hiš na Hrvaškem, Danskem, Poljskem, Madžarskem, v Srbiji, Avstriji, Veliki Britaniji, ZDA, Nemčiji, Franciji, Bolgariji, Črni gori itn.

Financerji

Open Society Institute, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije in Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

Pri Media Watch omizjih: sofinanciranje Cankarjev dom.

Časovni potek projekta

Februar: izid *Poročila Skupine za spremljanje nestrpnosti*, št. 2.

Marec: izid knjige v zbirki Media Watch: *Mediji in nasilje* Dragana Petrovca

Marec/april: izid 16. številke *Medijske preže*

April: pismo mednarodnim organizacijam za svobodo izražanja in svobodo tiska o kampanji v medijih v Sloveniji pred referendumom za vstop v Nato in EU

Maj: omizje o nasilju v medijih

Julij/avgust: izid knjige v zbirki Media Watch: *Medijske podobe homoseksualnosti* Romana Kuharja

September: omizje o medijskih podobah homoseksualnosti

September/oktober: izid 17/18. številke *Medijske preže*

December: izid zloženke *Priročnik za novinarsko poročanje o manjšinskih skupinah*.

Kratka evalvacija

Projekt Media Watch (publikacije in omizja Media Watch) ima velik odmev v medijski skupnosti, med raziskovalci, učitelji in študenti novinarstva in komunikologije v Sloveniji. Precejšnjih odmevov in pohval je v tujini deležna knjižna zbirka Media Watch.

Distribucija revije *Medijska preža* povzroča visoke poštno stroške glede na obseg in novi format revije. V letu 2003 smo revijo začeli prodajati v knjigarnah, pri čem za distribucijo skrbi partner Študentska založba. Po ocenah prodajne mreže *Dela* pa revija ni zanimiva za množično prodajo in je ne prodajajo na kioskih. Del splošne javnosti, ki revije ne pozna in jo po naključju odkrije, nas spodbuja, da revijo prodajamo na kioskih in jo več promoviramo. Po drugi strani nas del mednarodne in domače strokovne javnosti spodbuja k pospešenemu razvoju v smeri mednarodne strokovne ali znanstvene revije. Sredstva za izid pa se postopoma zmanjšujejo in se – ne glede na pospešeno iskanje sredstev na vladnih razpisih – pri izdajanju *Medijske preže* soočamo s številnimi strateškimi izzivi.

Medijsko lastništvo

Vodja/koordinatorica projekta

Brankica Petković

brankica.petkovic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Sandra Bašić Hrvatin, sodelavka

Lenart J. Kučič, sodelavec

raziskovalci v 17 državah, sodelavci pri raziskovalnem projektu mreže SEENPM.

Namen in cilji

Projekt je namenjen raziskovanju medijskega lastništva, mehanizmov regulacije in deregulacije na tem področju, kazalcev medijske koncentracije in monopolnega položaja na medijskem trgu, delovanja institucij, pristojnih za preprečevanje medijske koncentracije, učinkov medijske koncentracije na raznolikost medijskih vsebin in novinarsko avtonomijo.

Projekt vključuje mednarodni raziskovalni projekt »Media markets in SEE and EU accession countries – Mapping ownership patterns in the media and their effects on media freedom and pluralism« v okviru mreže medijskih centrov in inštitutov SEENPM – South East European Network for Professionalisation of the Media, ki poteka v Sloveniji ter v 16 drugih državah jugovzhodne Evrope in državah, kandidatkah za članstvo v Evropski uniji.

Ugotovitve predstavljamo domači in tuji javnosti z namenom ozaveščanja in promocije regulacijskih in nadzornih mehanizmov za preprečevanje koncentracije lastništva in dominacije centrov kapitalske ali politične moči nad interesi in pravicami javnosti v medijski dejavnosti.

Vsebina in metode

Projekt vključuje raziskavo strukture medijskega lastništva, zakonodaje in institucij po enotni metodologiji v 17 državah pod nadzorom mednarodnega projektne sveta. Med potekom terenske raziskave se raziskovalci sestanejo s projektним svetom na dvodnevem seminarju. Po opravljeni raziskavi v okviru projekta izide knjiga s študijami iz vsake države in z regionalno primerjalno študijo in prikazi. Po izidu knjige bo organizirana mednarodna

konferenca z udeležbo relevantnih akterjev iz akademskega sveta, sveta medijske industrije in medijske politike. Organizirane bodo tudi okrogle mize v vsaki izmed 17 držav, vključenih v raziskavo.

Dogodki

Oktober: udeležba na mednarodni konferenci o medijskem lastništvu v Berlinu

November: Seminar v Ljubljani z raziskovalci iz 17 držav in projektnim svetom

November: Udeležba na mednarodni konferenci o medijskem lastništvu v Zagrebu

November: Predstavitve mednarodnega raziskovalnega projekta SEENPM na srečanju medijskih direktorjev OSI fundacij iz celega sveta v Capetownu

Rezultati

Objava serije člankov o medijskem lastništvu v Sloveniji in v Evropi v 16. in 17/18. številki *Medijske preže*.

Izdelava vmesnih poročil in osnutka zaključnih raziskovalnih poročil/študij iz 17 držav, vključenih v mednarodno raziskavo mreže SEENPM.

Izdelava spletnega stičišča in e-foruma raziskovalcev, vključenih v mednarodno raziskavo medijskega lastništva v 17 državah.

Učinki

Naše objave in predstavitve rezultatov raziskovanja medijskega lastništva v Sloveniji v letih 2002 in 2003 ter ugotovitve o grožnji medijske koncentracije v Sloveniji so bile eden od dejavnikov, ki so vplivali na vladni predlog za spremembo zakona o medijih v smeri učinkovitejše regulacije. To je mednarodna raziskava, ki jo je jeseni 2003 začel voditi Mirovni inštitut, njeni rezultati in predstavitve rezultatov pa bodo učinkovali v letu 2004. Pričakujemo učinke v smislu ozaveščanja strokovne in splošne javnosti ter promocije regulacijskih in nadzornih mehanizmov za preprečevanje koncentracije lastništva in dominacije centrov kapitalske ali politične moči nad interesi in pravicami javnosti v medijski dejavnosti.

Partnerji

Medijski centri in inštituti, vključeni v mrežo SEENPM, South East European Network for Professionalisation of the Media. Open Society Fund Prague, Media Center Lithuania, Media Center Estonia, Media Center Latvia, Kosovo Fund for Open Society, Institute for

Communication and Journalism Krakow, Danish School of Journalism, Guardian Foundation, Alison Harcourt z Univerze v Manchestru.

Financerji

Open Society Institute. Program Fresta danske vlade. Guardian Foundation.

Časovni potek projekta

Marec: predstavitev osnutka mednarodnega raziskovalnega projekta na letni skupščini mreže SEENPM v Ljubljani

Julij: zagovor projekta pred glavnim financerjem OSI Network Media Program v Budimpešti

September: izbor raziskovalcev; izdelava in potrditev metodologije za mednarodni raziskovalni projekt SEENPM

Oktober: začetek raziskovanja v 17 državah, vključenih v mednarodno raziskavo medijskega lastništva v okviru mreže SEENPM

Oktober: udeležba na mednarodni konferenci o medijskem lastništvu v Berlinu

Oktober: poročanje o poteku raziskovalnega projekta pred koordinacijskim odborom mreže SEENPM v Kišinjevu

November: Seminar v Ljubljani z raziskovalci iz 17 držav in projektnim svetom SEENPM

November: Udeležba na mednarodni konferenci o medijskem lastništvu v Zagrebu

November: Predstavitev mednarodnega raziskovalnega projekta SEENPM na srečanju medijskih direktorjev OSI fundacij iz vsega sveta v Capetownu

Kratka evalvacija

Raziskovanje medijskega lastništva zahteva nenehno spremljanje in ažuriranje podatkovnih baz, delovanje v različnih javnostih in včasih tudi spopade s predstavniki interesov kapitala v medijski industriji. Partnerstva z novinarskimi organizacijami in drugimi nevladnimi organizacijami in sodelovanje z vladnimi institucijami postajajo na področju ozaveščanja javnosti in preprečevanja medijske koncentracije vedno bolj pomembna. Hkrati je – glede na mednarodne razsežnosti medijskih korporacij, ki nastopajo v Sloveniji in sorodnih državah – vodenje mednarodnega projekta in pletenje mednarodne mreže raziskovalcev in aktivistov dragocena izkušnja in pridobitev za Mirovni inštitut, za nadaljnje raziskovanje in zagovorništvo na tem področju.

Manjšinski mediji v Sloveniji

Vodja/koordinatorica projekta

Brankica Petković

brankica.petkovic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Aleksandra Banjanac Lubej, sodelavka

Neva Nahtigal, sodelavka

Marko Prpič, sodelavec

Aljaž Pengov, sodelavec

Bojan Golčar, sodelavec

Jasminka Dedić, sodelavka

Karmen Medica, štipendistka v okviru štipendijskega programa MI

Namen in cilji

Dolgoročni namen projekta je raziskovati in spremljati položaj manjšinskih medijev v Sloveniji in raven varstva pravic manjšin, predvsem Romov, na medijskem področju. Hkrati v okviru projekta poleg raziskovalnih dejavnosti razvijamo zagovorniške in izobraževalne dejavnosti, katerih namen je krepiti (z)možnosti manjšinskih skupnosti za medijsko delovanje. V raziskovalnem delu projekta spremljamo dostop manjšin do osrednjih medijev, delovanje manjšinskih medijev in poročanje medijev o temah, ki zadevajo manjšine. Namen projekta je tudi preučevanje medijske politike na tem področju, predlaganje in zagovarjanje rešitev in sprememb, ki bi prispevale k boljšemu dostopu manjšin do medijev. Projekt smo začeli leta 2002, ko smo izdelali mednarodni primerjalni študiji, leta 2003 pa smo projekt intenzivirali na področju izobraževanja in zagovorništva pravic Romov na medijskem področju.

Vsebina

V okviru projekta smo za Zvezo Romov Slovenije raziskali možnosti za zagon samostojne radijske produkcije oz. romske radijske postaje v Murski Soboti. Zvezi Romov Slovenije smo pomagali izdelati projekt razvoja radijske dejavnosti, iskati finančna sredstva in politično podporo, pridobiti prostor in opremo, usposobiti kadre, izdelati potrebne

dokumente, iskati partnerstva z lokalnimi radijskimi postajami, z *Radiom Slovenija* in z mrežo romskih radijskih postaj v tujini.

Izdelali smo tudi spletno stran za Zvezo Romov Slovenije.

V *Poročilu Skupine za spremljanje nestrpnosti* ter v *Medijski preži* smo leta 2003 redno objavljali analize poročanja osrednjih medijev o Romih v Sloveniji. O tem in o dostopu Romov do medijev smo razpravljali tudi na radijskih in televizijskih postajah, na delavnici Mirovnega inštituta o integracijski politiki ter predavali tujim študentom na študijskem obisku v Sloveniji. Sodelovali smo na mednarodni konferenci o romskih medijih.

V sodelovanju z European Roma Rights Centrom smo izdelali študijo o položaju Romov, ki živijo v Sloveniji brez državljanstva in osebnih dokumentov. Izdelali smo informativni letak o tej temi in posvet za novinarje, na katerem smo predstavili ugotovitve študije in konkretne življenjske zgodbe pripadnikov romske skupnosti, ki so jim kršene človekove pravice.

V okviru projekta smo spodbudili izdelavo študije o medijskih pravicah manjšin iz nekdanje Jugoslavije, ki živijo v Sloveniji.

Zasnovali smo mednarodno konferenco o medijih in manjšinah, ki jo bomo organizirali leta 2004 v sodelovanju s projektom East East.

Metode

Primerjalne študije, terenske raziskave, študije primerov, lokalni, regionalni in mednarodni posveti, objave in distribucija člankov, študij in analiz, izobraževalne delavnice, mentorstvo, zagovorništvo.

Dogodki

Sestanek predstavnikov Zveze Romov Slovenije, Urada za narodnosti pri vladi RS, *Murskega vala* in Mirovnega inštituta glede morebitnega zagona romske radijske produkcije (april 2003).

Pet delavnic o radijskem novinarstvu za pripadnike romske skupnosti (maj–november 2003).

Udeležba na mednarodni konferenci o romskih medijih (Beograd, julij 2003).

Rezultati

Primerjalna študija Tanie Gosselin o manjšinskih medijih v Sloveniji in na Madžarskem, objavljena na spletni strani Mirovnega inštituta, v 17/18. številki revije *Medijska preža*,

prav tako pa je bila tudi poslana direktorju Urada za narodnosti in vodji oddelka za manjšine pri Ministrstvu za kulturo RS.

Članki o dostopu manjšin do medijev v Sloveniji v 16. številki revije *Medijska preža*.

Študija o javni razpravi in pisanju medijev o romskih svetnikih na lokalnih volitvah v Sloveniji, objavljena v *Poročilu Skupine za spremljanje nestrpnosti*, št. 2.

Radijski prispevki, izdelani na koncu delavnic za pripadnike romske skupnosti.

Učinki

Projekt je spodbudil razprave in premike v manjšinskih skupnostih, predvsem v romski skupnosti o novih mehanizmih dostopa te skupnosti do medijev in ustanovitvi romske radijske postaje ali romske radijske produkcije v Sloveniji. Okrepil je usposabljanje mlajših pripadnikov romske skupnosti za medijske poklice. Pri ustvarjalcih medijev za romsko manjšino in pri kreatorjih medijske in manjšinske politike v Sloveniji pa je prispeval k iskanju nadaljnjih ukrepov za izboljšanje dostopa manjšin do medijev.

Partnerji

Zveza Romov Slovenije; Open Society Institute Budapest; Medienhilfe, Zurich; SEEMO/IPI, Dunaj; European Roma Rights Center, Budimpešta; *Radio Marš*, *Radio Kaos*, *Radio Študent*.

Financerji

Open Society Institute. Program Matra Veleposlaništva Kraljevine Nizozemske.

Kratka evalvacija

Projekt je dosegel učinke v manjšinskih skupnostih, posebno v romski skupnosti glede pomena boljšega dostopa do medijev in medijske dejavnosti. V širši javnosti ter še posebno pri kreatorjih manjšinske, kulturne in medijske politike je sprožil premislek o nadaljnjih ukrepih na tem področju, vendar bi projekt moral v nadaljevanju, s pomočjo strateškega raziskovanja in metod zagovorništva, prispevati še več (kratkoročno in dolgoročno) za boljši dostop manjšin do medijev, predvsem na primeru romske manjšine in t. i. novih (nepriznanih) manjšin iz nekdanje Jugoslavije.

Medijska politika

Vodja/koordinatorica projekta

Brankica Petković

brankica.petkovic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Milada Mirković, Jernej Rovšek (dostop do informacij javnega značaja), dr. Sandra Bašič Hrvatin, Renata Šribar

Namen in cilji

Na področju medijske politike razvija Mirovni inštitut raziskovalne, monitoring, publicistične, zagovorniške in druge dejavnosti, da bi spodbudil in sodeloval v javni razpravi ter vplival na sprejemanje in spremembe zakonov in drugih predpisov, strateških dokumentov in ukrepov, ki zadevajo svobodo izražanja in informiranja v Sloveniji in širše.

Vsebina in metode

Študije in članki, ki jih objavljamo v publikacijah Media Watch in na spletnih straneh Mirovnega inštituta. Sporočila za javnost, pisma pristojnim državnim organom. Javne tribune, omizja, tiskovne konference. Sestanki s pristojnimi državnimi organi. Koordinacija nevladnih organizacij v Sloveniji, sodelovanje v mednarodnih mrežah sorodnih organizacij.

Dogodki

Pisanje predlogov amandmajev na predlog zakona o dostopu do informacij javnega značaja v sklepni fazi sprejemanja zakona v začetku 2003. Udeležba na seji odbora za notranjo politiko Državnega zbora RS.

Pismo ministru za informacijsko družbo in sestanek z ministrom glede vključevanja nevladnih organizacij v implementacijo zakona o dostopu do informacij javnega značaja.

Udeležba na omizju o implementaciji zakona o dostopu do informacij javnega značaja.

Delovanje v strokovni komisiji za medije in avdiovizualno kulturo pri Ministrstvu za kulturo RS.

Pismo ministrici za kulturo glede avtentične razlage določil zakona o medijih o pornografiji.

Rezultati

Članki v medijih o predlogih Mirovnega inštituta in drugih nevladnih organizacij glede predloga zakona o dostopu do informacij javnega značaja.

Članki v *Medijski preži* 16 in 17/18 o predlogu zakona o dostopu do informacij javnega značaja, o protipornografskem ukrepu medijskega inšpektorja, o poglavjih o medijih in avdiovizualni kulturi v nacionalnem programu za kulturo 2004–2007 ter o pobudah za novi zakon o RTV Slovenija.

Učinki

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja, ki je bil sprejet v začetku leta 2003, vsebuje nekaj rešitev, ki so rezultat prizadevanj Mirovnega inštituta, PIC-a, Alceda in drugih nevladnih organizacij. Nekatero rešitve glede nadzora nad uresničevanjem zakona, spodbujanjem in svetovanjem na področju dostopa do informacij javnega značaja niso bile sprejete, zato si Mirovni inštitut v sodelovanju s PIC-om prizadeva za nadgrajevanje sprejete ureditve.

Poskus vpliva na medijsko politiko skozi obravnavane dokumente v okviru strokovne komisije za medije in avdiovizualno kulturo (obravnavani dokumenti: analiza stanja na področju medijev in avdiovizualne kulture, poglavja o medijih in avdiovizualni kulturi v nacionalnem kulturnem programu, poglavje o medijih v sklopu nacionalnega programa razvoja otrok, osnutek zakona o avdiovizualni kulturi, uredbi o izvedbi javnih razpisov za sofinanciranje projektov s področja avdiovizualnih medijev in s področja ustvarjanja programskih vsebin in razvoja tehnične infrastrukture na področju medijev itn.).

Vpliv na predlog sprememb zakona o medijih na področju preprečevanja medijske koncentracije oz. zaščite pluralnosti in raznovrstnosti medijev (učinek rezultatov raziskav, objavljenih v *Medijski preži*, udeležba Sandre B. Hrvatini v pripravah sprememb zakona na tem področju).

Partnerji

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij (PIC), Alcedo, Umanotera in druge nevladne organizacije in posamezniki, ki so sodelovali v pripravah in zagovarjanju predlogov nevladnih organizacij glede zakona o dostopu do informacij javnega značaja.

Financer

Open Society Institute.

Časovni potek projekta

Januar–februar: dejavnosti med obravnavo predloga zakona o dostopu do informacij javnega značaja v Državnem zboru RS

Maj: pismo ministru za informacijsko družbo glede udeležbe nevladnih organizacij pri implementaciji zakona o dostopu do informacij javnega značaja

September: sestanek z ministrom za informacijsko družbo glede udeležbe nevladnih organizacij pri implementaciji zakona o dostopu do informacij javnega značaja

November: udeležba na omizju v organizaciji ministrstva za informacijsko družbo in CNVOS o implementaciji zakona o dostopu do informacij javnega značaja

Marec–december: sodelovanje v delu strokovne komisije za medije in avdiovizualno kulturo pri Ministrstvu za kulturo RS (obravnavo zakonskih predlogov, strateških dokumentov, podzakonskih aktov itn.);

Maj: pismo ministrici za kulturo glede avtentične razlage določil zakona o medijih o pornografiji

September–december: udeležba v pripravah sprememb zakona o medijih glede omejevanja medijske koncentracije (Sandra B. Hrvatinić).

Kratka evalvacija

Mirovni inštitut je v sodelovanju s štipendistko Milado Mirković v letu 2002 in v začetku 2003 vodil in koordiniral dejavnosti nevladnih organizacij v času sprejemanja zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Ta dejavnost se je izkazala za delno uspešno in zelo zahtevno, ko gre za mehanizme vplivanja na končne zakonske rešitve in za poskus vključevanja večjega števila nevladnih organizacij. Pridobljene izkušnje in partnerstva z nevladnimi organizacijami je potrebno uporabiti v nadaljnjem delu na področju dostopa do informacij javnega značaja.

Delovanje v strokovni komisiji za medije in avdiovizualno kulturo pri Ministrstvu za kulturo RS ima še vedno več značilnosti formalnega kot tvornega systemskega vključevanja civilne družbe v postopke oblikovanja in sprejemanja medijske in kulturne politike. Glede na to, da gre za prvo leto delovanja komisije, bo potrebno dejavno in vztrajno zahtevati tvorno in dejansko vključevanje.

Samoregulacija v medijih

Vodja/koordinatorica projekta

Brankica Petković

brankica.petkovic@mirovni-institut.si

Sodelavca

Gojko Bervar, novinar

Neva Nahtigal, novinarka

Namen in cilji

Projekt je namenjen obveščanju strokovne javnosti o samoregulaciji v novinarstvu in medijih in o sistemih medijske odgovornosti.

V sodelovanju z Društvom novinarjev Slovenije predstavniki strokovne javnosti, zbrani okrog projekta Media Watch, izvajajo številne dejavnosti, da bi v medijski profesionalni skupnosti spodbudili razpravo o samoregulaciji v novinarstvu in medijih, o raznolikih modelih samoregulacije in medijske odgovornosti ter o instituciji tiskovnega (medijskega) sveta (press council, presserat) oz. o tem, ali je v Sloveniji takšno institucijo potrebujemo.

Vsebina in metode

V okviru projekta »Samoregulacija v medijih« raziskujemo tuje in domače samoregulacijske mehanizme v medijih, predstavljamo jih v strokovni javnosti, sprožamo javno razpravo/omizja in novinarske večere o samoregulaciji v novinarstvu, ankete med novinarji in uredniki, v rednih publikacijah Media Watch problematiziramo temo samoregulacije, medijske odgovornosti, pravice do odgovora in popravka v medijih in potrebe po ustanovitvi tiskovnega sveta v Sloveniji.

Dogodka

Omizje Media Watch 15. 5. 2003 o nasilju v medijih po izidu študije Dragana Petrovca v knjižni zbirki Media Watch. Omizje je pripravil in vodil Gojko Bervar.

Predavanja v paru s predavateljem iz britanske organizacije The PressWise Trust na seminarju za novinarje o poročanju o beguncih, ki ga je 5. in 6. 6. 2003 v Ljubljani organiziral UNHCR.

Rezultati

---

1. Rubrika Samoregulacija v medijih s šestimi članki o samoregulaciji v medijih v Sloveniji in v tujini, ki sta jo v *Medijski preži* 16 pripravila Gojko Bervar in Neva Nahtigal.
2. Rubrika Kleveta v medijih s štirimi članki o regulacijskih in samoregulacijskih obravnavah klevete v medijih v Sloveniji in na Evropskem sodišču za človekove pravice, ki sta jo v *Medijski preži* 17/18 pripravila Gojko Bervar in Neva Nahtigal.
3. Izid zloženke z nasveti za novinarsko poročanje o manjšinskih skupinah – kot oblika spodbujanja samoregulacije in medijske odgovornosti v Sloveniji.

Učinki

Načrtovani učinki v smislu krepitve javne razprave v medijski skupnosti o potrebi po samoregulacijskih mehanizmi in sistemih medijske odgovornosti so delno doseženi. Društvo novinarjev Slovenije in Sindikat novinarjev Slovenije sta okrepila delovanje Novinarskega častnega razsodišča in omenjata možnost razširitve razsodišča s predstavniki javnosti. V časopisni hiši *Delo* so obisk časopisnega ombudsmana iz *Guardiana* in poznejši pogovori sprožili začetne premisleke o uvedbi tovrstnega samoregulacijskega mehanizma v *Delu*. Opozorjanje na pomanjkljivo ureditev na *RTV Slovenija*, kjer ombudsman ni bil nikoli imenovan, čeprav ga je uvedba internega kodeksa pred tremi leti predvidela, še ni obrodilo sadove. Zato projekt nadaljuje z javno razpravo, raziskovanjem in seznanjanjem medijske skupnosti in širše javnosti o prednostih samoregulacije, ter z zagovarjanjem sistemov medijske odgovornosti, medijskih ombudsmanov in tiskovnega sveta kot samoregulacijskih teles.

Partnerji

Prof. Claude-Jean Bertrand.

Združenje evropskih tiskovnih svetov (AIPCE, Alliance of Independent Press Councils in Europe).

The Guardian Foundation.

Financer

Open Society Institute.

Kratka evalvacija

Načrtovani učinki v smislu krepitve javne razprave v medijski skupnosti o potrebi po številnejših samoregulacijskih mehanizmih so delno doseženi. Zato projekt nadaljuje z javno razpravo, raziskovanjem in seznanjanjem medijske skupnosti in širše javnosti o prednostih samoregulacije, ombudsmanov in tiskovnega sveta kot samoregulacijskih teles.

Javna radiotelevizija

Vodja/koordinatorica projekta

Brankica Petković

brankica.petkovic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Dr. Sandra Bašić Hrvatin, sodelavka

Dr. Marko Milosavljević, sodelavec, štipendist v letu 2003

Suzana Žilič Fišer, sodelavka

Namen in cilji

Projekt je namenjen spremljanju reforme in razvoja javne radiotelevizije v Sloveniji v primerjavi z drugimi državami v Evropi. Projekt vključuje raziskovanje in javno obravnavo medijske politike na tem področju ter perspektiv razvoja javne radiotelevizije. Projekt spremlja, opisuje in izpostavlja pozitivne in negativne primere in sistemske rešitve za nadaljnji razvoj javne radiotelevizije v Sloveniji.

Vsebina in metode

Cilje projekta uresničujemo z objavami člankov in študij v publikacijah Media Watch, s sodelovanjem na mednarodnih konferencah, z organizacijo omizij in konferenc, z izdelavo strateških študij itn.

Rezultati

Sodelavka Suzana Žilič Fišer je izdelala študijo o delovanju televizije *Channel Four* v Veliki Britaniji kot modelu javne komercialne televizije. Študijo smo objavili v 16. številki revije *Medijska preža* in jo dopolnili z intervjujem z direktorjem *Channel Four*, objavljenim v 17/18. številki *Medijske preže*.

Sodelavec dr. Marko Milosavljević je v okviru štipendijskega programa Mirovnega inštituta izdelal študijo o učinkih udeležbe javnosti pri upravljanju javnega RTV servisa na *RTV Slovenija* in v njo primerjalno vključil primer Portugalske.

Članka dr. Sandre Bašić Hrvatin in dr. Marka Milosavljevića o (ne)transparentnosti poslovanja *RTV Slovenija* in načrtih za novi zakon o *RTV Slovenija*, objavljena v 17/18. številki *Medijske preže*.

Učinki

Preobrazba državnih v javne RTV servise je ena ključnih točk medijskih reform in medijskega razvoja v postsocialističnih državah. V sodelovanju s partnerji in sodelavci – največkrat so to posamezniki iz akademskih in novinarskih krogov iz več držav – spremljamo, analiziramo in seznanjamo javnost z analizami poteka preobrazbe državnih v javne RTV servise v postsocialističnih državah. Preučujemo tudi modele javnih radiotelevizijskih sistemov v zahodni Evropi in seznanjamo javnost o dobrih praksah. Učinki našega projekta so vidni v smislu opozarjanja na šibke točke reforme RTV Slovenija, predstavljanja poglobljenih in primerjalnih analiz strokovni javnosti in kreatorjem medijske politike v Sloveniji, ter v smislu soočanja mnenj in primerjanja s tujimi modeli.

Partnerji

Mednarodna zveza novinarjev/International Federation of Journalists v okviru njene kampanje »Save Public Broadcasting«.

Financerji

Open Society Institute.

Novinarski večeri

Vodji/koordinatorici projekta

Ksenija Horvat in Brankica Petković

ksenija.horvat@rtvslo.si, brankica.petkovic@mirovni-institut.si

Sodelavci

Ksenija Horvat, voditeljica

Dušan Rebolj, poročevalec za spletno stran

Borut Krajnc, fotograf

Borut Savski, arhiv tonskih zapisov

Tomaž Trplan, spletna stran

Tomaž Lavrič, ilustrator

Sandra Žuvela, namizno založništvo

Joško Pajer, Galerija Škuc, soorganizator

Namen in cilji

Novinarski večeri so mednarodni javni pogovori o novinarstvu in medijih. Namen večerov je promocija novinarstva kot resnega, težkega, odgovornega in včasih tudi privlačnega posla, namenjeni pa so tako novinarjem in študentom novinarstva kot tudi splošni kulturni javnosti.

Poleg novinarjev in medijskih izvedencev iz Slovenije v pogovorih sodelujejo tudi tuji novinarji in strokovnjaki, kar prispeva k izmenjavi izkušenj, znanj in mnenj o novinarskem poklicu, delovanju medijev, medijskih svoboščinah, medijskih zakonodajah, medijskem trgu, novinarski solidarnosti itn.

Novinarski večeri naj bi skupaj z drugimi projekti centra za medijsko politiko v okviru Mirovnega inštituta v Ljubljani prispevali h kvaliteti novinarstva in medijev v Sloveniji ter k razvoju profesionalne skupnosti in mednarodnih povezav.

Novinarski večeri potekajo v Galeriji ŠKUC, Stari trg 21, Ljubljana, Slovenija, pokroviteljstvo pa zagotavlja tudi Klub ŠKUC. Od aprila 1997 do decembra 2000 je to bil projekt Zavoda za odprto družbo Slovenija, do pomladi 2000 je novinarske večere vodil novinar Boris Čibej. Od januarja 2001 je to projekt Mirovnega inštituta. Do januarja 2004 smo organizirali 60 mednarodnih novinarskih večerov, voditelja Boris Čibej in Ksenija Horvat pa sta gostila približno 120 domačih in tujih novinarjev ter medijskih izvedencev.

Vsebina in metode

Izhodišče delovanja projekta »Novinarski večeri« je v zavedanju pomena novinarstva in javnega govora za ustvarjanje in ohranjanje odprtosti družbenih prostorov in nadzor nad delom javnih oblasti ter zasebnih centrov moči.

Gre za mednarodne javne pogovore o novinarstvu in medijih, kjer določeno temo obravnavamo primerjalno. Publika sodeluje v razpravi, velikokrat so v okviru razprave predstavljeni tudi sekundarni viri, video gradivo, publikacije itn.

O temah in gostih novinarskih večerov poročajo tudi mediji.

Teme in goste mednarodnih javnih pogovorov določi projektna skupina v sodelovanju s projektno skupino Media Watch za polletno obdobje, vendar se načrt lahko spremeni glede na aktualnost in relevantne pojave v novinarstvu, medijih in javnem prostoru.

Novinarske večere snemamo in hranimo tonske zapise, le občasno jih prepíšemo in prepis objavimo. Povzetek vsakega novinarskega večera s kratkimi biografijami in fotografijami objavimo na spletni strani Media Watch.

Dogodki

Leta 2003 smo organizirali pet novinarskih večerov:

18. 12. 2003: Mediji in volitve v ZDA; gosta: Leonard Steinhorn, profesor z Ameriške univerze v Washingtonu, in Mitja Meršol, nekdanji odgovorni urednik *Dela*

22. 10. 2003: Slovenija in Hrvaška v medijskem ogledalu; gostje: Ilinka Todorovski, urednica na *TV Slovenija*, Bruno Lopandić, komentator *Vjesnika*, in Aleksandar Stanković, urednik na hrvaški televiziji

29. 5. 2003: Srbski mediji po atentatu; gosta: Snježana Milivojević, profesorica na Fakulteti za politične vede v Beogradu, in Dejan Anastasijević, novinar beogradskega tednika *Vreme*

5. 3. 2003: Islam in mediji – O džamijah v Sloveniji; gostje: Bashy Quraishy, predsednik Evropske zveze organizacij za boj proti rasizmu, Ahmed Pašić, avtor knjige o islamu v Sloveniji, Christian Moe, doktorski kandidat o islamski verski skupnosti v BiH, in Uroš Slak, urednik oddaje Trenja na *POP TV*

26. 2. 2003: Mediji in mednarodna politika – Svetovna politika, čigava si?; gostje: Oral Calislar, kolumnist turškega dnevnika *Cumhuriyet*, Dominika Pszczolkowska, novinarka poljskega dnevnika *Gazeta Wyborcza*, in Boris Jaušovec, urednik pri mariborskem dnevniku *Večer*.

Rezultati

Seznam novinarskih večerov, povzetek razprave in predstavitev gostov so dosegljivi na spletni strani projekta Media Watch (<http://mediawatch.ljudmila.org>). Arhiv tonskih dopisov je dosegljiv na Mirovnem inštitutu. Le v redkih primerih naredimo in objavimo prepis celotne razprave na novinarskem večeru.

Učinki

Mednarodni javni pogovori o novinarstvu in medijih, ki jih redno izvajamo v okviru projekta »Novinarski večeri«, spodbujajo in razvijajo novinarsko reflektivnost, potrebo po analiziranju in primerjanju medijskih praks in medijskega razvoja v Sloveniji z razvojem v drugih državah, prispevajo k razvoju medijske in novinarske skupnosti v Sloveniji in odprtosti te skupnosti za javno razpravo v širši kulturni javnosti o problemih profesionalnih standardov v medijih, politični ekonomiji in družbeni odgovornosti medijev.

Novinarski večeri prispevajo tudi k večji obveščenosti slovenske medijske skupnosti in splošne kulturne javnosti o problemih svobode izražanja in medijskega delovanja v drugih državah in regijah. S tem pa tudi, upamo, prispevajo k večji solidarnosti in odprtosti za sodelovanje in profesionalno pomoč.

Partnerji

Pri iskanju primernih tujih gostov za novinarske večere sodelujemo s Fundacijo Guardian in še nekaterimi medijskimi centri in inštituti v tujini. Pri organizaciji novinarskih večerov je partner Klub Škuc, ker dogodki redno potekajo v prostorih Galerije Škuc v Stari Ljubljani.

Brezplačne napovedi novinarskih večerov objavljajo: *Radio Študent*, *Delo* (Kažipot) in Teletekst *RTV Slovenija*.

Financerji

Open Society Institute. Mestna občina Ljubljana (sofinancer novinarskega večera o islamu.)

Časovni potek

Februar: novinarski večer o medijih in mednarodni politiki

Marec: novinarski večer o medijih in islamu

Maj: novinarski večer o medijih v Srbiji po atentatu

Oktober: novinarski večer o vlogi medijev v slovensko-hrvaških odnosih

December: novinarski večer o medijih in volitvah v ZDA

Kratka evalvacija

Konkretni učinki projekta »Novinarski večeri« niso kratkoročno merljivi, se pa kažejo v večji senzibiliziranosti medijske skupnosti v Sloveniji za vprašanja medijskih svoboščin, za primerjanje medijskih praks in medijskega razvoja v Sloveniji s tujimi primeri, v vključevanju tujih medijskih izvedencev in novinarjev v razprave, novinarske prispevke in medijske projekte v Sloveniji.

Mednarodno sodelovanje na področju medijev

Vodji/koordinatorici projekta

Brankica Petković in Aleksandra B. Lubej

Sodelavci

Aleksandra B. Lubej, koordinatorica mreže medijskih centrov in inštitutov v jugovzhodni Evropi – SEENPM

Dr. Marko Milosavljević, ocenjevalec seminarjev, organiziranih v okviru mreže SEENPM

Meta Krese, predavateljica za foto-žurnalizem v okviru mreže SEENPM

Rok Kajzer, predavatelj za multimedijsko novinarstvo v okviru mreže SEENPM

Namen in cilji

Mirovni inštitut v Ljubljani (s svojim centrom za medijsko politiko) je član mreže devetnajstih medijskih centrov in sorodnih institucij v jugovzhodni Evropi (South East European Network for Professionalisation of the Media – SEENPM), ki jo v okviru Pakta za stabilnost podpirata danska in švicarska vlada ter mreža Sorosovih fondacij OSI Network.

Mreža medijskih centrov SEENPM izvaja skupne seminarje in načrtuje izvedbo skupnih medijskih raziskav, programe izmenjave ter regionalno medijsko revijo na internetu.

Mreža medijskih centrov izvaja skupne seminarje, medijske raziskave, programe izmenjave televizijskih programov in spletno regionalno revijo o medijih.

S projekti sodelovanja v jugovzhodni Evropi želimo omogočiti izmenjavo znanj in izkušenj na področju medijskih reform, spreminjanja zakonodaje in analiz medijskih praks ter s tem doseči boljše rešitve in medsebojno poznavanje in uporabo relevantnih virov in ekspertiz.

Hkrati Mirovni inštitut razvija samostojne projekte sodelovanja z medijskimi centri, inštituti, medijskimi hišami, raziskovalci in novinarji iz vzhodne in zahodne Evrope ter drugih regij in celin.

Vsebina in metode

Mreža medijskih centrov in medijskih inštitutov v jugovzhodni Evropi SEENPM izvaja skupne seminarje, raziskave, mednarodne konference in izdajo publikacij.

Mirovni inštitut v okviru mreže SEENPM pošilja novinarje in druge medijske delavce iz Slovenije na seminarje in usposabljanja, ki jih pripravljajo drugi člani mreže. Novinarji se v

okviru izobraževalnih shem Training of trainers (TOT) usposabljaajo za predavateljstvo o raznih novinarskih žanrih in poklicnih znanjih.

Mirovni inštitut je član raziskovalne strokovne komisije mreže SEENPM, je pobudnik in vodja projekta za raziskovanje modelov medijskega lastništva v državah jugovzhodne Evrope in njihovih učinkov na svobodo in odgovornost medijev v tej regiji.

V okviru tega projekta sodelujemo z medijskimi centri in raziskovalnimi inštituti iz jugovzhodne Evrope in iz držav, ki bodo postale članice Evropske unije leta 2004.

Organiziramo tudi srečanja medijskih ekspertov in novinarjev iz te regije in sodelujemo pri izdelavi in objavi primerjalnih študij in analiz medijske politike v državah te regije.

Zunaj jugovzhodne Evrope sodelujemo s številnimi medijskimi in novinarskimi organizacijami ter organizacijami za svobodo tiska. V sodelovanju s fundacijo Guardian iz Londona organiziramo študijske obiske slovenskih novinarjev v časopisni hiši *Guardian* in novinarjev iz te hiše v medijih v Sloveniji.

Sodelujemo tudi z mrežo nevladnih organizacij za dostop do informacij javnega značaja, ki jo koordinira londonski Article XIX, z dunajskim International Press Institute, in še posebno z njihovo podružnico SEEMO. Sodelujemo tudi z Mednarodno zvezo novinarjev IFJ, organizacijo Reporterji brez meja itn.

Vključili smo se v mednarodno raziskavo o regulaciji radiodifuznih medijev s poudarkom na javnih radiodifuznih medijih, ki jo v 20 državah zahodne in vzhodne Evrope izvaja EUMAP program Open Society Institute.

Dogodki

Konec februarja 2003 je Mirovni inštitut v Ljubljani organiziral redno letno skupščino mreže medijskih centrov in inštitutov ter njenih donatorjev iz OSI, Danske, Nemčije in Švice ter partnerjev iz zahodne Evrope.

Približno deset novinarjev in drugih medijskih delavcev iz Slovenije se je v letu 2003 udeležilo seminarjev v jugovzhodni Evropi v okviru mreže medijskih centrov in inštitutov SEENPM.

V letu 2003 sta se dva novinarja iz Slovenije – Meta Krese in Rok Kajzer – v okviru SEENPM usposobila za predavatelja o foto-žurnalizmu in multimedijem novinarstvu. Po dokončanem izobraževanju sta v organizaciji Mirovnega inštituta v Ljubljani vodila seminarja o teh temah.

V okviru mednarodnega raziskovalnega projekta o medijskem lastništvu, ki ga v okviru SEENPM vodi Mirovni inštitut, smo novembra organizirali seminar z raziskovalci iz 17 držav in projektnim svetom.

Rezultati

Objava raziskave o medijski pokrajini v državah jugovzhodne Evrope, ki jo za SEENPM izvaja inštitut Access iz Sofije, raziskavo v Sloveniji pa je opravil dr. Marko Milosavljevič. Poročilo o svobodi tiska v Sloveniji za dunajski International Press Institute, ki je vključeno v *World Press Freedom Review* za leto 2002 in 2003.

Učinki

Projekti s področja medijskega sodelovanja v jugovzhodni Evropi in širšega mednarodnega medijskega sodelovanja omogočajo vključevanje slovenskih novinarjev in medijskih izvedencev v regionalne izobraževalne in raziskovalne programe, spodbujajo regionalna in mednarodna strokovna srečanja in skupne projekte na področju medijske politike in refleksije medijskih praks.

S takšnimi projekti so se vzpostavile trdne vezi med posameznimi institucijami in posamezniki iz Slovenije in drugih držav, še posebno držav jugovzhodne Evrope, ki delujejo na področju medijev in novinarstva; hkrati se razvijajo in uresničujejo številni skupni projekti (študije, raziskave, knjige ipd.).

Časovni potek projekta

Januar–december: udeležba novinarjev iz Slovenije na seminarjih in konferencah mreže SEENPM: Dejan Ljubenič, *POP TV*, v Sofiji, Jasna Preska, *Radio Koper*, v Sofiji, Barbara Sloj, *24ur.com*, v Sofiji, Vanja Tekavec, *Delo*, in Lea Širok, *TV Koper-Capodistria*, v Sofiji, Andrej Stopar, *Radio Slovenija*, v Sofiji, Rina Klinar, *Radio Jesenice*, in Grega Repovž, Društvo novinarjev Slovenije, v Bukarešti, Polona Movrin, *POP TV*, v Sofiji, Boštjan Videmšek, *Polet*, in Alenka Kotnik, *TV Slovenija*, v Skopju

Januar, oktober: udeležba na dveh sejah komisije za raziskovalne projekte mreže SEENPM v Budimpešti in Kišinjvu

Februar: letna skupščina mreže SEENPM v Ljubljani

Maj–december: izbor in izvedba študijskega obiska pri *Guardianu* v Londonu za Boruta Mekino, *Večer*, in Matijo Graha, *Delo*.

Junij: delavnica Mete Krese o foto-žurnalizmu v Ljubljani v okviru TOT sheme SEENPM

Julij–december: zagon in vodenje mednarodnega raziskovalnega projekta o medijskem lastništvu v 17 državah, v okviru mreže SEENPM

November: seminar v okviru mednarodnega raziskovalnega projekta o medijskem lastništvu v okviru SEENPM; delavnica Roka Kajzerja o multimedijem novinarstvu v Ljubljani, v okviru TOT sheme SEENPM

December: vključitev v mednarodni raziskovalni projekt o radiodifuznih medijih, ki ga vodi EUMAP

Oddaja poročila o svobodi tiska v Sloveniji za IPI/SEEMO za leto 2003.

Kratka evalvacija

Projekti s področja mednarodnega medijskega sodelovanja omogočajo sodelovanje slovenskih novinarjev in medijskih izvedencev v regionalnih izobraževalnih in raziskovalnih programih, spodbujajo regionalna in mednarodna strokovna srečanja in skupne projekte na področju medijske politike in refleksije medijskih praks.

S takšnimi projekti so se vzpostavile trdne vezi med posameznimi institucijami in posamezniki iz Slovenije in drugih držav, ki delujejo na področju medijev in novinarstva, razvijajo se in uresničujejo številni skupni projekti (študije, raziskave, knjige ipd.).

Mirovni inštitut se je izkazal za relevantnega partnerja za regionalne in mednarodne projekte o medijih in novinarstvu. Tako inštitut kot posamezni sodelavci so redno vabljeni na strokovna srečanja in vključeni v regionalne in mednarodne projekte.

KNJIŽNICA MIROVNEGA INŠTITUTA

Vodja/koordinator projekta

Tomaž Trplan
tomaz.trplan@mirovni-institut.si

Sodelavci projekta

/

Namen in cilji

Knjižnica Mirovnega inštituta vsebuje več kot 2000 temeljnih del s področja družboslovne in politične teorije, reševanja konfliktov, nenasilne komunikacije, varnosti, ženskih študij in kulturne politike, prav tako pa tudi vrsto najpomembnejših naslovov mednarodne strokovne periodike s teh področij. Poleg knjig in revij domače in tuje strokovne literature vsebuje knjižnica tudi materiale s konferenc, predavanj in okroglih miz, ki jih je v desetih letih obstoja organiziral Mirovni inštitut, in druge niso dostopni, vanjo pa sta vključena tudi knjižni fond in publikacije bivšega OSI Slovenia.

Vsebina

/

Metoda

V knjižnici smo leta 2003 uvedli redni odpiralni čas, in sicer vsak delavnik med 12h in 16h. V knjižnico je svoje gradivo umestil tudi SCCA – Zavod za sodobno umetnost, Ljubljana (na ločene police). Knjižno gradivo smo ažurno vpisovali v podatkovno bazo COBIB. Interne uporabnike (sodelavce MI) smo mesečno obveščali o novem gradivu.

Dogodki

/

Rezultati

Knjižni fond se je v letu 2003 povečal za okoli 300 knjižnih enot. Povečala se je tudi izposoja knjig, predvsem s strani zunanjih obiskovalcev. Mesečna obvestila o novem gradivu za sodelavce Mirovnega inštituta.

Učinki

/

Partnerji

/

Časovni potek projekta po mesecih

Knjižnica je bila v letu 2003 odprta redno, vsak delavnik med 12h in 16h, razen v času kolektivnega dopusta.

Kratka evalvacija

Velik del uporabnikov knjižnice je zunanjih, kar gre na račun dostopnosti gradiva, ki ga je poleg tega pogosto moč najti edino v naši knjižnici. V prihodnjem letu bi bilo treba uvesti članske izkaznice, predpisati pogoje članstva in uporabe storitev knjižnice. Kakor hitro bo to mogoče, bomo avtomatizirali postopek izposoje in aktivirali opremo (optični čitalnik za črtno kodo).

POSEBNI PROGRAMI

Program raziskovalnih štipendij Mirovnega inštituta 2003

Vodja/koordinator projekta

Doc. dr. Vlasta Jalušič / Aleksandra Banjanac-Lubej in Franja Arlič

vlasta.jalusic@mirovni-insitut.si, alubej@yahoo.com, franja.arlic@mirovni-institut.si

Sodelavci projekta

Aldo Milohnič, Brankica Petković, Mojca Pajnik

Namen in cilji

Namen programa je bil spodbuditi strateško raziskovanje aktualne družbene in politične tematike v Sloveniji, sosednjih regijah in EU in s tem prispevati k razvoju kritičnih in alternativnih pristopov v procesu transformacije družbe in družbenih politik. Program je bil predvsem namenjen mlajšim raziskovalcem/kam na podiplomskih študijah ali postdoktorskih programih, vendar ni bil namenjen štipendiranju rednega ali izrednega študija na kateri koli stopnji.

Vsebina

Tema razpisa so bile teme, povezane s programi Mirovnega inštituta: Slovenija in Evropska unija, Civilna družba in človekove pravice, mediji. Na razpis se je prijavilo 18 kandidatov, med katerimi jih je komisija izbrala osem: tri na temo Slovenija in Evropska unija, tri na temo Civilna družba in človekove pravice ter dva na temo mediji. Ena izbrana kandidatka je sodelovanje odpovedala, ker je naknadno prejela štipendijo za študij v tujini. Ker je v tujino morala odpotovati že avgusta, ne bi mogla zadovoljivo opraviti raziskave. Do konca decembra 2003 so končno poročilo oddali trije štipendisti, trem je komisija zaradi objektivnih razlogov rok podaljšala do konca marca 2004. En štipendist pa ima resne zdravstvene težave, zato ima zamrznjen status.

Metode

Program raziskovalnih štipendij smo na MI uvedli leta 2002, saj je v ta namen MI dobil sredstva OSI New York. Gre za princip *fellowship*, podoben programu OSI policy fellows. Delo štipendistov poteka v tesnem sodelovanju z institucijo, poleg direktorjev programov pa s štipendisti sodelujejo tudi mentorji, ki so jih zbrali sami ali v dogovoru z MI. Vsi so

sestavili raziskovalni načrt in vmesna poročila, na podlagi katerih smo na MI lahko bolj podrobno spremljali in usmerjali potek njihovih projektov.

Rezultati

Rezultati so raziskovalna poročila in študije, ki bodo vse dostopne na spletni strani, nekatere pa bomo tudi objavili. Nekateri štipendisti so že med raziskovanjem aktivno sodelovali v političnem procesu ali v procesu zagovorništva raziskovane (prizadete) skupine.

Učinki

Konkretne učinke in odmeve v javnosti pričakujemo po objavi študij.

Časovni potek projekta

Idejni osnutek programa – februar 2003

Javna objava – maj 2003

Zbiranje prijav in selekcija – maj, junij 2003

Izdelava navodil za vmesno poročilo in mentorstvo – september 2003

Izdelava navodil za končno poročilo in študijo – oktober 2003

Spremljanje zaključne faze, analiza in evalvacija primerjalnih študij – november 2003 – april 2004

Kratka evalvacija

Program je bil uspešen tako v institucionalnem smislu kot tudi v smislu povezovanja inštituta z mlajšimi akademiki in omogočanja tistih mlajših akademikov, ki sicer nimajo možnosti, da bi raziskovali. Obseg programa smo v skladu z ugotovitvami iz preteklega leta zmanjšali, omejili smo se samo na domače akademike.

Financerji

OSI - New York